

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradii Közlöny, Izeg. In Reg. Publ. Periodice sub No. 10/1—1938. Trlh. Arad

ARAD, ANUL 54 No. 239

1939. október 20. péntek.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GEZA

Aránylagos képviseletünkért

Irla: **BARTHA IGNAC dr., országgyűlési képviselő**

Az új céhtörvény-javaslat az új alkotmány-törvény természetes következménye. Ennélfogva elvben a kérdés időszzerű és ennek tárgyalása nem mellőzhető. Az előttünk fekvő javaslatnak, sok jó oldala mellett, több alapos hibája van, amelyek orvoslásra várnak.

1. A céh elnevezés nem fedj az a fogalmat, amelyet a javaslat kifejez és meghatároz. Régen a céh egy foglalkozási ág kizárólagosságát jelentette, mert, aki valamelyes foglalkozást üzött, az tagja kellett, hogy legyen az illető céhnek. A javaslat ezzel szemben a „szabadság” híve, mert nem teszi kötelezővé a céhbe való belépést s ezzel mellőzi a kötelező jelleget, ami különben tény álladéka a céh-rendszernek. Ennek ellenére a javaslat a 12—19. szakaszokban olyan kizárólagos jogokat biztosít a céheknek, amelyek rákényszerítik és kényszerítik az egyes foglalkozást üzőket, hogy belépjenek a céhbe. Ezek a kizárólagos jogok annyi arra mennek, hogy kizárják sok esetben a lehetőségét még annak is, hogy valamely törvényes rendelkezés folytán sérelmet szenvedő egyén a céh képviseletén kívül fellépessen a jogorvoslat gyakorlása céljából. A céh viszont csak jogosult, de nem köteles ily ügyekben eljárni.

2. A céh-szabadság, melvekről a javaslat beszél, igen korlátozott. Az egyes céhek fölött a céhek nemzeti tanácsa áll, amely az államhatalmat képviseli és amely tanácsban csak egy tag képviseli az egyes céheket. Ugyanez a helyzet a jogiszemélyiség megadását javasoló bizottságnál is. Az egyes szervezetek közötti vitás ügyek elintézése a munkaügyi minisztérium hatáskörébe tartozik első és végső fokon. Tehát a munkaügyi minisztérium vezető, szervező, intéző és egyben bíráló is az ügynek.

3. A céhek tartományonként szervezendők. Egyes helyeken helyi szervezetek is létesíthetők. Ezzel a tartomány területére olvan terjedelmes, hogy már nagyságánál fogva nem felelhet meg annak a célnak, amit a javaslat előír. Az egyes foglalkozási ágak területi fekvése egyáltalán nem felel meg a tartományok felosztásának. A mezőgazdasági és ipari üzemek minden esetben különböző geológiai, meteorológiai stb. körülmények befolysa alatt alakultak. Ezeket a körülményeket a tartományok felosztásánál nem vették figyelembe. Így ez a területi beosztásokra kihatással nem lehetett. Ennélfogva nyilvánvaló, hogy csakis a megyei beosztása célirányos. Minden megye szék helyén létesítendő egy céh-központ. Ezáltal sokkal mozgékonyabbakká válnak; autonómiát kell, hogy kapjanak.

4. A mi fogalmaink szerint a törvény célja a legfőbb közjó megvalósítása kell, hogy legyen. Minden javaslat célját, tehát a jelenlegit is, ennek a megvalósításában kell látnunk.

Eszert a törvény hatása azonos és egyenlő értékű kell, hogy legyen minden állampolgárra nézve, származásra, és vallásra való tekintet nélkül.

A román állam tekintélyes számu kisebbségekkel rendelkezik. Ezek aránylagos képviseletéhez kell jussanak úgy a céhek központjaiban, valamint a helyi tagozatokban, joguk lévén adott esetekben anyanyelvüket is használni. Így rendelkeznek az 1938. augusztus 4-iki minisztertanácsi napló és 1939. január 17-iki egyezmény.

Nyilvánvaló tehát, hogy a javaslatban lévő „román nemzetiség” kifejezése alatt „román állampolgárság” értendő, mert nem lehet különbséget tenni egy és ugyanazon állam polgárai között.

Tiszteletben kell tartani a szerzett jogokat. A meglévő egyesületeknek legyen létjogosultságuk a céhek mellett ezután is. Így fenntartandó okvetlenül az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület,

valamint egyes magyar iparos és kereskedő egyesületek, amelyeknek szövetsége országosan kiépítendő egy minden egyesületet magában foglaló szervezetbe. Különösen felhívjuk az illetékesek figyelmét egy roppant fontos ténvre, ami a javaslatból közvetve adódik s melynek célja a meglévő egyesületek vagyonának elkobzása. Ez a tény törvénytelen és igazságtalan lenne és a tulajdonjog fogalmával ellenkezne.

Nem lehet a javaslatból világosan látni különben, hogy a 119. szakasz a jogi személyiségekről szóló törvény 102. szakaszában foglalt szövetségekre utal csak, avagy minden egyes jogiszemélyiségről óhajt intézkedni. Ez esetben a 119. szakasz nem rendelkezik az 1924. február 6. után ezen törvény alapján alakult intézkedésekről, de azokról sem, amelyek jogiszemélyiségét még azelőtti, ennek a törvénynek és nem a szindikátusi törvénynek alapján ismerték el. Ezen jogiszemélyiségek tagja minden állampolgár lehet, foglalkozásra való tekintet nélkül. Ezek nem szakmai érdekeltségek, hanem ugyszólván olvasókörök, szórakozó helyek, kaszinók. Ezekre semmiképp nem vonatkozhatik a törvény. A javaslat „tényleges egyesületekről” beszél. Ezek fogalmát nem adja és működési körét nem jelöli meg.

5. A javaslat különböző fogalmakat említ meg: kézműves, kis- és nagyiparos, kereskedő és mezőgazda. Mindenütt „kis és nagy” osztályra osztja azokat, de nem határozza meg a fogalmakat. Különösen nem található meg a különbség a „mesterias” kézműves és kisiparos között. A különbség pedig könnyen észlelhető kell, hogy legyen, hiszen beosztásuk két különböző kategóriát von maga után: mezőgazdaság, vagy ipar és kereskedelem. Aki mesterkőzéssel rendelkezik, az iparos és így az ipar körébe tartozik.

A javaslat 16. szakasza szerint a kézműves és kisiparos megállapítása kizárólagosan a céh hatáskörébe esik. Kérdem, hát a bíróság ezt nem állapíthatja meg? Mi történik egy ilyen megállapítás esetén? Melyik meghatározás erősebb?

A javaslat 8., 10., 16. és 34. szakaszai általában sok olyan fogalmat ölelnek magukba, melyek ismeretlenek, avagy fennforgásuk tetszés szerint állapítható meg. Pl. egy céh-vezető a rendes feltételeken kívül „tekintélyes, tehetséges és nemzeti érzülettel telt” kell, hogy legyen. Vajon hogyan lehet ezen kelleket megállapítani? Igazán csak viszonylaogs, relativ eljárás lehet.

Aláírták Ankarában az angol-török és a francia-török megegyezéseket

Tizenöt éves érvényű katonai segélynyújtási szerződést jelentenek az új egyezmények az aláíró hatalmak között
Teljhatalmat kér a lemondott és újra megbízott bolgár kormány

Londonból jelentik: Az angol-francia-török egyezményt csütörtökön délután Ankarában aláírták. Az egyezmény eredeti szövegén lényegtelen változásokat hajtottak végre és annak pontjai a következők:

1. Franciaország és Anglia kötelezi magát arra, hogy segítséget nyújt Törökországnak.
 - a) bármelyik európai hatalom részéről történő támadás esetén;
 - b) ha valamely európai hatalom részéről indított akció olyan háborúra vezetne a Földközi-tengerhez tartozó övezetben, hogy abba Törökország belekeveredne.
 2. Törökország hozzájárul ahhoz, hogy segítséget nyújt Angliának és Franciaországnak.
 - a) ha valamely európai hatalom olyan akciót kezdeményezne, amely ellenségeskedések megindulásához vezetne a Földközi-tenger keleti részén és
 - b) ha Anglia és Franciaország a Romániának és Görögországnak nyújtott szavatosság következtében, illetve annak teljesítésével háborúba keveredne.
 3. A három állam kormánya hozzájárul ahhoz, hogy tanácskozzon a szükséges intézkedésekről, ha az első szakaszokban vázolt helyzet bekövetkezne.
- A szerződést 15 évi időtartamra kötötték és annak jegyzőkönyve leszögezi, hogy az egyezményben foglalt intézkedések Törökországot nem kötelezik abban az esetben, ha azok teljesítése a Szovjet elleni háborúba keverné Törökországot.

Az ankarai egyezmények jelentősége az angol sajtó megvilágításában

London. Az angol sajtó a szótartó szövetséges példaképének állítja be Törökországot. A lapok azt remélik, hogy most már hamarosan létrejön az angol-török s a francia-török egyezmény. A moszkvai tárgyalások megújulásának ez lesz az első következménye, míg ezután még ezekre lehet számítani: Törökország a nyugati hatalmak mellé állt és így ezek most már kénytelenek lesznek, ha szükség lesz rá Romániának és Görögországnak az ígért biztosítékot beváltani. Ez esetben nyitva állna úgy a szorosok útja, mint a Fekete-tenger a nyugati hatalmak hajói előtt. A News Chronicle szerint a meköttendő hármass szerződés a következőket

fogja tartalmazni:

1. Kölcsönös és önműködő segélynyújtási kötelezettség a Fekete-tengerre

2. Török segítség a nyugati hatalmaknak arra az esetre, ha ezek Romániának és Görögországnak leért kötelezettségeiket beváltják.

Daladier bejelentette az ankarai egyezmények létrejöttét

Páris. A Havas ügynökség közli a francia véderő főparancsnokság jelentését: Az éjszaka nyugatgalommal telt el. Az időjárás erős. Az arcvonal

különböző pontlain az ellenség tüzéségleg tárogatót zvaloros alakulatait visszavetettük. A csütörtök reggeli minisztertanácsban Dávidier miniszterelnök részletesen beszámolt a diplomáciai és katonai helyzetéről és ismertette a nagyvezérkar felvilágosítását a megindított német támadással kapcsolatban. A miniszterelnök ezután foglalkozott ugy az északi, mint a török-orosz kérdéssel és bejelentette, hogy az angol-francia-török megbeszéléseket sikeresen befejezték.

A török sajtó elismerése

Ankara. (Rador.) A Reuter-ügynökség jelentí: A török sajtó egyhangú helyesléssel vette tudomásul az ankarai kormány szilárd magatartását a Szovjettel szemben és azt a tényt, hogy visszautasította Moszkva ajánlatát, mert az összeférhetetlen az Angliával és Franciaországgal szemben vállalt kötelezettségekkel. A lapok kijelentik, hogy Törökország semmiféle

olyan javaslatot nem fogad el, amely csökken tené a montreuxi szerződésben biztosított jogait, miután ezt az egyezményt az összes érdekelt államok, köztük Szovjetország is aláírták. Törökország minden erőfeszítést megtesz a béke biztosítására, de adott szavát sohasem fogja megszegni.

Francia-török vezérkari megbeszélések Ankarában

Ankara. Weygand tábornok, a francia hadsereg volt főparancsnoka egy másik tábornok társaságában Ankarába érkezett. A francia tábornokok látogatást tettek a török vezérkar főnökénél, valamint a török hadügyminiszternél, akik ezután viszonzták a látogatást. A francia-török vezérkari megbeszélések ma délelőtt kezdődnek. A francia tábornokok szombaton hagyják el a török fővárost.

Változatlan maradt az angol-török és francia-török viszony

London. Rador. Az angol külügyminisztérium az alábbi közleményt adta ki:

— Miután londoni hivatalos köröket nem informálták teljes mértékben azokról a körülményekről, amelyek a jelenlegi török-orosz tárgyalások sikertelenségével kapcsolatosak, világosan kitűnik Saidan török miniszterelnök nyilatkozatából, hogy a szovjet-kormány által tett javaslatok a török kormány számára elfogadhatatlanok voltak. Megállapítható azonban, hogy ugy Saidan miniszterelnök kijelentése, mint a szovjet kormány hivatalos nyilatkozata

leszögezik a két ország közötti baráti viszony további fenntartását.

Az Evening News ezeket írja: Törökország kijelentette: „Semmit Stalinnak.” A lap ezután megállapítja, hogy az angol kormány és a nép sohasem kételkedett abban, hogy Törökország tiszteletben tartja kötelezettségeit, amelyeket Angliával és Franciaországgal szemben vállalt. Moszkva minden erőfeszítése, amely arra irányult, hogy változtassa meg a török kormány magatartását, hiábavalónak bizonyult.

Angol miniszter utazik Moszkvába

Stockholm. Az Aftenbladet londoni jelentése szerint Maiszki londoni orosz nagykövét Halifax angol külügyminiszterrel közölte, hogy Moszkvában szívesen látnák, ha a szovjettel folytatandó tárgyalások céljából az angol kabinet egyik miniszter tagját küldenék a szovjet fővárosba. A lap szerint az angol kormány Eden jelenlegi dominiumügyi minisztert küldi Moszkvába az angol küldöttség élén.

A szovjettel való viszony ügye ma domináló kérdés Angliában. Egyes körök a mindenáron való közeledést szorgalmazzák, mások

viszont nem akarják a gazdasági kérdéseken túlnyomó kapcsolatokat. A közeledés legfőbb híve Eden dominiumügyi miniszter és Hudson külkereskedelmi államtitkár. A kabinet többi tagja, köztük Chamberlain miniszterelnök erős gátlásokat érez a politikai kötelezettségekkel szemben. Ezek azt hangoztatják, hogy London és Moszkva kapcsolatainak szorosabbá való fűzése közvetlenül Németországnak válna hasznává. Emellett nehézségeket okoz a kapcsolatok megszilárdításánál az a körülmény, hogy Oroszország elfoglalta Lengyelor-

szág nagy részét, a kereskedelmi kapcsolatoknak azonban mindenki híve és a Moszkvába utazó delegáció valószínűleg csak ilyen irányú megbízatást kap, de bármilyen irányú tárgyalások is kezdődjenek meg, annyi bizonyos, hogy a küldöttséget tényleg egy miniszter fogja vezetni.

Megkötötték a lett-orosz kereskedelmi szerződést

Moszkva. A lett-orosz kereskedelmi szerződést szerdán aláírták Moszkvában. A szerződés 1940. év végéig szól és több mint háromszorosává emeli a két ország eddigi kereskedelmi forgalmát. A lett áruk számára biztosítja az átmenő forgalmat a szovjet vasútvonalakon és folyókon és ennek fejében nagymértékben fokozza a lett kikötőkön átmenő orosz áruforgalmat is.

Elmarad a litvániai németek kiköltöztetése

Helsinki. (Rador.) Finnország partt szlge tein bizonyos enyhülés állott be és azokat, akiket a múlt héten az ország belsejébe szállítottak, most már visszaengedik lakóhelyeikre. A német hatóságok közölték a Finnországban telepedett németekkel, hogy számolják fel finnországi vagyoniukat és önként térjenek vissza Németországba, mielőtt még kényszerítenék őket.

A litvániai németek repatriálását a nemzeti szociálista hatóságok elhalasztották. Először tanulmányozni kívánják az esztországi és lengyelországi németek hazaszállításának eredményét.

Megindultak Esztországba a szovjetcsapatok

Berlin. A Német Távirati Iroda jelentése szerint a szovjetcsapatok csütörtökön reggel indultak meg Esztországba két irányból, még pedig Leningrád felől Narva irányába és Pskov felől Dorpat irányába. Az eszt hadsereg az eszt hadsereg képviselői üdvözölték a szovjet csapatokat, amelyek nagyszámú páncélos autókból és gépesített osztagokból állnak. A szovjet orosz csapatok elfoglalják az eszt-orosz szerződésben kijelölt katonai pontokat és erődítményeket.

„Rangrejtve“

Irtá: H. D. LAYTON

Hartley Edward halálosan belefáradt Hollywood forgatagába. Szédült a vakító fényáradattól, émelyedett a rendezőktől, sztároktól, a fényképezőgép kegyetlenül reábmúló lencséjétől. Amint az új film felvételét befejezték, azonnal megszükköt, hogy néhány hetet ismereklenül töltsön el valami csendes, kis tengerparti fűdőhelyen. De ahhoz, hogy csendben elvonulhasson a világ szeme elől és a riporterek, fényképezészek, autogramot gyűjtők meg ne rohanják, az volt szükséges, hogy fel ne ismerjék.

Az újságokban Hartley gyakran olvasta, hogy fejedelmek, vagy híres politikuskok „rangrejtve“ utaznak, ha nem akarják, hogy a nyugalmaikat ünnepeles fogadtatásokkal zavarják meg. Elhatározta, hogy ezúttal ő is „rangrejtve“ fog utazni, amihez némi joga neki is volt, hiszen a mozi birodalmában a koronázatlan fejedelmek egyike.

Amint a vasúti kocsiban sötétszürke szemüvegén át, amelyet azért tett fel, hogy ne ismerjék fel az uton, szemlét tartott utitársai felett, nagy megnyugvással állapította meg, hogy senki sem törődik vele. Nem ismerték fel: a „rangrejtés“ sikerült.

Rendszerint saját tura-autóján szokott utazni, de ezúttal még azzal is igyekezett magát a felismerés veszélye ellen biztosítani, hogy beérte a vasúttal, még pedig nem a Pullman-szalonkocsiba szállt be, hanem egyszerű, polgári környezetet keresett. Boldogan, kényelmesen hátradől az ülésen és csakhamar elszunnyadt. Azonban pár perc múlva hirtelen felriadt, mert az volt az érzése, hogy valaki élesen rábámul. Nem tévedett. A szemben ülésben egy fiatal hölgy ült és mellejébe egy idősebb férfit. Mindketten eddig nem vettek tudomást Hartley létezéséről, de most riadt pillantással bámultak rá, sőt akkor sem fordították el a tekintetüket, amikor Hartley farkasszemet nézett velük a sötét szemüvegén át.

Hartley zavartan kinézett az ablakon, mintha a táj érdekelt volna, de amikor kopva úrra feléjük

nézett, azt látta, hogy a nő egy újságot tart a kezében, az újság első oldalán valami mutat az utitársának és azután újra reá bámulnak.

Az újság ugyanaz a sanfranciskói lap volt, amelyet Hartley az elinduláskor megvetett, de még olvasatlanul ott feküdt mellette az ülésen. Most felvette és megkereste az első oldalon azt a lap középe táján levő helyet, amelyre a nő az előbb rámutatott, miközben utitársával sugdosva beszélt. A második hasában nagybetűs cím jelezte a következő szenzációt:

„Kitson Bill kirabolta a Sacramentói Hitelbankot.“

Kaliforniában ritkán telik el nap anélkül, hogy az újságok valami gangszterestől be ne számoljanak. Hartley éppen ezért nem értette, hogy az a nő miért tartotta a bankbetörést olyan érdekesnek, hogy mutogatta az utitársának. De különösen nem értette, hogy miért bámult ugyanakkor olyan megdöbbenéssel rá?

Elkezdte olvasni a tudósítást és a szívverése elakadt, mert a következő sorokat pillantotta meg:

„Kitson Bill, a vakmerőségéről ismert, hírhedt gangszter kirabolta a Sacramentói Hitelbankot. Lelőtte az éjjeli őrt, aki ellenállást fejtett ki és feltörte az egyik páncélszekrényt, amelyből 40.000 dollár készpénzt vitt el. Kitson Bill különös ismeretű jele sötétszürke szemüveg, amelyet azért kénytelen viselni, mert egy robbanás alkalmával a szeme megsérült és azóta az erős fényt nem tudja elviselni. A bank ötezer dollárt tűzött ki jutalmul annak részére, aki a rendőrséget nyomra vezeti.“

Hartley érezte, hogy elsápad. Lassan lebocsátotta az újságot, amellyel eddig az arcát eltakarta és óvatos pillantást vetett a vele szembenülőkre. Nagy megdöbbenésére azt látta, hogy most már az összes utasok őt bámulják. Az arcok meglepetést és hihetetlen kíváncsiságot árultak el. Valószínűleg az a nő és a férfi, akik elsőnek ismerték fel benne a „pápaszemes gangsztert“. erre a szenzációra a többi utast is figyelmeztették.

Hiába forgatta most már ugy az újságot, hogy az arcát elfedje, mert mint ideges ember, ugy érezte a feléje irányuló tekinteteket, mint megannyi tűszúrás. Jól megjárta azzal, hogy „rangrejtve“

akart utazni. Most ezek az emberek mind azt hiszik, hogy ő a hírhedt gangszter!

Kénytelen lesz elárulni, hogy kicsoda, mert különben még kényelmetlenebb helyzetbe sodorhatják ezek a bémésködő emberek. Cseberből vederbe esett! Az ilyen vonaton mindig utazik véletlenül valami újságíró, aki majd ugy felfújja az esetet, hogy egész Amerika rajta fog nevetni. Dühösen átkozta magában az emberek kíváncsiságát és azt a buta ötletet, hogy sötét szemüveget tett az orrára.

Mivel azonban az elfutása előtti éjjel hajnalig pezsgőzött, annyira álmos volt, hogy újra elaludt. Hirtelen hamarosan felriadt, mert valami az álmával egybeolvadó zaj ütötte meg a fülét. Amint a szemét kinyitotta, látta, hogy az összes utasok köréje sereglettek.

„Ezek a hülyék már bizonyára rendőrt hívtak, hogy a gangsztert elfogja“ — gondolta magában Hartley, de inkább csak bosszankodott, mintsem megijedt, mert nem kellett attól tartania, hogy börtönbe kerül. Ha a rendőrnök megmutatja az iratait, bizonyára megszégyenülve sompolyog el, vagy... autogramot kér a lánya számára.

Az a fiatal hölgy, aki eddig vele szemben ült és figyelmeztette rá az utitársát, most odalépett Hartleyhez és mosolyogva így szólt:

— Hartley ur, boldoggá tesz, ha beírja a nevét az autogramkönyvembe — és orra alá tartott egy piros bőrbe kötött könyvecskét.

— Ki mondta önnek, hogy Hartley vagyok?

A másik utitárs szólalt most meg:

— Nem tagadhatja ezt, feltéve, hogy a fejfelett a hálóban fekvő utitárska az öné.

Hartley odanézett és önkénytelenül elnevette magát: hiába tett fel sötét pápaszemet, ha az utitársakján ottfelejtette a névjegyet, amelyről világosra ismert nevet utitársai kényelmesen leolvashatták.

— Azt hittem, hogy Kitson Billel tévesztette össze — jegyezte meg Hartley, mire az idősebb utitárs mosolyogva felelt:

— Elkerült a figyelmét, hogy az újság az utolsó oldalán, a lapzárta után érkezett hírek közt már Kitson elfogásáról számol be:

Lemondott a bolgár kormány

Az új kormány teljhatalmat kér a parlamenttől

Szófia. Boris bolgár király csütörtökön délelőtt kihallgatáson fogadta Kiosseivanoff miniszterelnököt, aki benyújtotta a kormány lemondását. A király a lemondást elfogadta és az új kormány megalakulásáig a jelenlegi kormányt bízta meg az ügyek vitelével.

A kormány lemondását már napok óta várták. Politikai körökben tudták, hogy a miniszterelnök a parlament összejelése előtt szélesebb alapon akarja helyezni a kormányt és abban helyet kíván látni a bolgár parlamentnél vezetőnek. Ugy tudják, hogy a király újhól Kiosseivanoffot bízta meg a kormány megalakításával. Híre jár, hogy az új kormány teljhatalmat kér a parlamenttől.

Végeért a stockholmi hármass király-találkozó

Stockholmból jelentik: Az északi államok királyai és a finn államfő csütörtökön délelőtt 10 órakor folytatták a tanácskozásukat, a svéd külügyminisztérium palotájában. Délben 2 órakor a svéd király kastélyában villásreggelit adott és azt hiszik, hogy ezzel a tanácskozások véget is érnek. Délután következnek a rádióbeszéd, amelyek során a vendégek közül többen rádiónyilatkozatot fognak adni. Kallio finn államelnök délután 4 óra tájban repülőgépen visszautazik Erikko külügyminisztere kíséretében Helsinkibe. A finn államelnök ezuttal először fog repülőgépre ülni.

A skandináv államok értekezletéről délig nem adtak ki semmiféle közleményt. Az Egyesült-Államok, Argentina, Mexikó kormányain kívül más különböző államokból ezrével érkeznek a táviratok az értekezlethez, amelyben szerencsét kívánnak a tárgyalások menetéhez. A norvég és a dán uralkodók ma este utaznak el Stockholmból.

Gusztáv svéd király diszvacsorát adott a skandináv államfők tiszteletére

Stockholm. Gusztáv király tegnap este a skandináv államfők tiszteletére diszvacsorát adott. A vacsora után fogadták a lakosság hódoló felvonulását.

Az északi államfők rádió-beszéde

Stockholm. Csütörtökön délelőtt 12 óra után elhangzott a svéd királyi kastélyban az északi államfők rádióbeszéde. A dán király a mostani találkozót a nalmői értekezlethez hasonlította, amely a világháború első évében folyt le és hangoztatta ezután az északi államok együttműködésének szükségességét és szolidaritását. A norvég király példaképpül állította a világ számára az

északi államok összetartását. Utolsónak lépett a mikrofonhoz Kallio finn államelnök, kijelentette, hogy a helyzet komoly, de annak a reményének adott kifejezést, hogy sikerül majd békés úton megoldani a problémákat. Hangsúlyozta, hogy a támogatás, amelyben Finnországot több állam fogja részesíteni, nemcsak szavakban, hanem tettekben is megnyilvánul majd.

Németország távol tartja magát a skandináv ügyektől

Berlin. Illetékes német körökben rámutatnak arra, hogy a megváltozott helyzet a skandináv államok számára is szükségessé teszi, hogy újalakítsák a szovjethez való viszonyukat. Ettől Németország ugyanugy távol tartja magát, mint ahogyan tette a balti államok esetében.

A francia-német csapatmozdulatok

Páris. (Rador.) A Havas-ügynökség jelentette: Tegnap jelentősebb esemény nem történt a hadszíntéren. Azok a német csapatok, amelyek behatoltak a szabad zónába, ahonnan a francia őrszemeket előzetesen kivonták, érintkezésbe kerültek a francia első védővonallal. Ezt a vonalat, amely mindenütt német területen húzódik, előretolt őrségekkel kitűnően megerősítették. Ezt a vonalat az ellenség nem ismeri és ezért újabb felderítő csatározásokat kell kezdenie, hogy kipróbálja ellenállóképességét. A franciáknak is szükségük van azonban, hogy megerősítsék állásaikat és hogy tisztában legyenek a velük szembenálló ellenség erejével. Ennek következménye, hogy mindkét részről ismét ugyanolyan felderítő csatározások indulnak majd meg, mint október elején. Három napos elég élénk harc után a németek ugyanabban az állásban vannak, mint ahol a támadás megindítása előtt voltak, azaz egy olyan jól megerősített és érintetlen védősereggel ellátott vonallal szemben, amely semmilyen veszteséget még nem szenvedett. Ezek az új állások közelebb esnek a Maginot vonalhoz, ahonnan a nehéz tüzérség védelme alatt állanak. Ezzel szemben a német csapatoknak az ellenséges tüzelés közben kell utánpótlásukról gondoskodni.

Német hadijelentés

Berlin. A német véderő főparancsnokság jelentette: A Saar és Torbach-Bitsch között csapataink a határra és a határon túlra vetette vissza a még német földön levő ellenséges csapatokat. A nyugati arcvonalon többi szakaszain csak helyi tüzérségi és felderítő tevékenység folyt. Néhány helyen átmenetileg elvesztettük az ellenséggel az érintkezést, mivel a német csapatok sehol sem lépték át a francia határt. Ezzel befejezettnek tekinthetők a nyugati arcvonalon a harc tevékenység első szakasza, amelyek francia kezdeményezéséből indultak ki és a véderő főparancsnokság a nyugati arcvonalon lefolyt eddigi harcokról áttekintést adott ki, amely többek között a következőket mondja:

A lengyelországi hadműveletek megkezdésekor nyugati határerődítmenyeinket is erős német csapatok védelme szolgált meg. Szeptember 9-én indultak meg a francia ellenségeskedések és a francia felderítő csapatok egyszerre több helyen lépték át a német határt a luxemburgi határ és a Rajna vonala közötti területeken. Ez idő óta a nyugati arcvonalon egyetlen helyen sem fordultak elő komolyabb harc tevékenysé-

gek. A tisztán helyi jelentőségű küzdelmek erődítmenyeink előtti hatalmas és széles síkságokon zajlottak le, de olyan mértékben, hogy mindkét oldalon csak kisebb kötelékek, amelyek nem haladtak meg még az egy század mérviségét sem, vettek részt bennük. Ezen tisztán helyi jelentőségű csatározások során néhány német helység a luxemburgi határ és Saarleutern között, azonkívül a Warndt erdőség és Saarbrücken-től délre a Faltt erdőség a francia csapatok kezére jutott. A német csapatok annak idején tervszerűen hagyták el ezeket a területeket, amelyeket si-

Közvetítő szerepre vállalkozott Swen Hedin, a világhírű utazó?

Páris. (Dunaposta.) A francia közvélemény hidegvérrel fogadta az első német harctéri kezdeményezés híreit. A francia sajtó hangoztatja, hogy a francia-angol haderő mögött kimeríthetetlen erőforrás áll és teljes felkészültséggel várják a német támadásokat.

Franciaországban nagy feltűnést keltett Swen Hedin világhírű Ázsia-utazó berlini

utja és Hitler kancellárnál történt kihallgatása. A Petit Parisien szerint Swen Hedin, aki Gusztáv svéd király és egyben Németország barátja, valószínűleg közvetítő szerepet tölt be. A Temps arra figyelmezteti a skandináv államokat, hogy a dolgok mai állása mellett minden közvetítő lépés tárgytalan lenne és csorbát ütne a teljes semlegeség politikáján.

Dominium lesz Indiából, de Ghandi elégedetlen

London. A lordok házában tegnap délután kezdődött meg a vita Anglia hadicéllairól és India alkotmányos jövőjéről, amelyekről Litlingw lord, indiai alkirály tett pontos nyilatkozatot Delhiben. Az alkirály kijelentette, hogy az angol politika állandó célja, hogy Indiát átvezesse a dominiumok sorába. Szándékában áll, hogy azonnal tanácsadó bizottságot alakítson a nagy politikai pártok képviselőiből és az indiai fejedelmekből. Ez a bizottság az alkí-

rály elnökletével biztosítani fogja a hindu nép szorosabb részvételét a háboruban.

Ghandi nyíltan kifejezte csalódását az Anglia által kiadott „Fehér könyvvel” kapcsolatban. Kijelentette, hogy sokkal jobb lett volna, ha az alkirály semmit sem mond India nemzeti politikájáról. A háború végére tervezett kerekasztal konferenciáról azt mondta Ghandi, hogy az teljes sikertelenségre számíthat.

Mi lett a lengyel hajóhad sorsa?

Moszkva. (Rador.) A Tass-iroda jelentése szerint szerdán 52, a lengyelek által elsüllyesztett hajót emelték ki a pinszki kikötőben. Ezek közül 27 katonai célokat szolgáló haló volt és 25 segédhajó. Most a hajók kijavítását kezdik meg.

URANIA. Telefon: 12-32.

5, 7.15 és 9.30 órákor.

A közönség mai véleménye: Szébb még nem volt.

„A diadalmas ifjuság”

Mióta filmet gyártanak, nem tudtak hozzá hasonlót alkotni.

A 170 millós szovjet-orosz birodalom 11 köztársaságának mesés szereplése.

került az ellenségnek néhol bizony jelentős veszteséggel megszólalni és így a német határon keresztül 3-5 kilométernyi mélységbe bejutni. A tüzérségi tevékenység is csak a gyalogság hadi tevékenységének megfelelően csekély volt és ez főleg a német erődítmenyek előtti terep-pontok zavarását végezte, továbbá egyetlen esetben lötte a francia nehéz tüzérség az egyik német betonerődítmenyt, de minden eredménnyel nélkül. A légi háború a nyugati arcvonalon mindkét részről nem ment túl a felderítő-, a vadász- és légvédelmi tevékenységen. Bombatámadás egyetlen egyszer sem történt. A nyugati védővonalon levő német területen ma már egyetlen ellenséges katona sincs. A háború kezdete óta a nyugati arcvonalon 60 ellenséges repülőgépet köztük 12 angol löttünk le részben vadászrepülőgépekkel, részben nedig légharító ágyúkkal. Az ellenséges repülőgépek vesztesége azonban Németország belső területe felett, valamint a tengerpartok mentén ebben a számban nem foglaltatnak. Németország összes vesztesége a nyugati arcvonalon a háború kitörése óta október 17-ig 195 halálos, 356 sebesült, 100 eltűnt és 11 német repülőgép. Ennek ellenében az ellenség vesztesége csak foglyokban október 18-ig 25 tiszt és 664 altiszt és közlegény.

Német bombavető Scapa Flow fölött

London. (Rador.) Az Orkney szigeteken tegnap két ízben is légiradó volt. Egy hatalmas német bombavető repülőgép haladt el nagy magasságban Kirkwall fölött Scapa Flow irányába. Itt hatalmas légharító tüzelés központjába került és bár 6500 méter magasságban haladt, észre lehetett venni, hogy motorhibával küzd. Később jelentették, hogy a repülőgép a skót partok mentén kényszerleszállást végzett.

„Egy történelmi párbeszéd”

Róma. A Stampa felütést keltő cikkben írja meg azt a történetet, amelyet Helsinkiben beszélnek Paasikivi finn főmegbízott és Molotov szovjet külügyi népbiztos találkozásjáról.

— Mennyi katonája van Finnországnak? — kérdezte Molotov a finn küldöttség vezetőjétől.

— Négyezer! — volt a válasz.

— A Szovjet akkor 4 millió embert fog kiállítani — mondta Molotov.

— Ez tulsok — felelt Paasikivi. — Tul sok ahhoz, hogy valamennyit finn földben kelljen eltemetni.

A Corriere della Sera szintén megírja ezt és hozzáteszi, hogy ez a nem hiteles dialógus méltó Paasikivi és a finn nemzet önértetéhez.

Mosley a békéért

London. Sir Arthur Mosley az angol fascisták vezére egy nagyvölésen beszédet mondott, melyben többek között kijelentette: mivel a parlament nem kérte meg akkor, amidőn Lengyelországért kezességet vállaltak, az angol népnek joga van ahhoz, hogy ne ismerje el ezt a kezességet és a viszály azonnali megszüntetését kéri.

Uj polgári törvénykönyv és perrendtartás készül

Elkészült a törvénytervezet a nagyváradi református püspökség elismeréséről — Uj minisztertanácsi határozatok

Bucarestből jelentik: Csütörtökön délután hat órakor összehívta a minisztertanács Argeoianu Constantin királyi tanácsos, miniszterelnök elnökletével. A miniszterelnök javaslatára elhatározták, hogy a közhivatalok hivatalos óráit a következőképen szabályozzák: naponta reggel 8-tól 13.30-ig, kivéve a hétfőt, amikor 15 órától 20 óráig délután vannak hivatali órák és keddet és pénteket, amikor 16.30-tól 19.30-ig délután is dolgoznak.

Grigore Gafencu külügyminiszter rövid ismertetést mondott a nemzetközi helyzetről és közölte, hogy egyetlen olyan esemény sem következett be, amely megzavarná Románia biztonságát és békepolitikáját. Iamandi igazságügyminiszter ismertette a jogi szemlésekről szóló törvény bizonyos szakaszokak módosítását, majd pedig a minisztertanács felhatalmazást adott az igazságügyminiszternek, hogy terjessze Ofelsége elő szentesítés végett az új polgári törvénykönyv, valamint a polgári perrendtartás tervezetét.

Zigre Nicolae di. vallásügyi miniszter előterjesztésére a minisztertanács jóváhagyta annak a törvénynek szövegét, amely törvényesen elismeri a nagyváradi református püspökséget.

Petre Andrei nemzetnevelésiügyi miniszter ismertette a minisztertanács előtt a közoktatás megszerzéséről szóló törvény módosítására vonatkozó javaslatot.

Megállapítják a végleges szovjet-litván határt

Október 21-én vagy 22-én szállják meg a litván csapatok a vilnai kerületet

Kaunas. A litván távirati iroda jelentése szerint holnap írják alá Moszkvában a litván-szovjet határ végleges megvonásáról szóló jegyzőkönyvet. Ezért számolnak azzal, hogy a litván hadsereg október 21., vagy 22-én vonul be a vilnai kerületbe. Ugyancsak kaunasi jelentés szerint az október 10-iki orosz-litván kölcsönös segítségnyújtási egyezmény alapján szerda este szovjet bizottság érkezik Kaunasba, hogy megvitassák a

segélynyújtási egyezmény végrehajtásának részleteit. Különösen annak megállapítása van hátra, hogy hol létesítsék a szovjetorosz katonai állomásokat és légi támaszpontokat. Ez a bizottság működött egyébként Észt és Lettországhoz is. A vilnai területek megszállásának elkövetését ennek a bizottságnak tárgyalásaival hozzák összefüggésbe.

Háló a kalapon

Irtó: STELLA ADORJÁN

(Férj és feleség ebéd után a feketénél üldögélnek.)

Szobaleány (belép és jeleni): Nagyságos asszony, kérem, a kalaposnőtől vannak itt.

Feleség: Jöjjön be a leány.

Férj (emelkedik): Szívem, én ugyis megyek...

Feleség: Csak maradj, drágám. Szeretném, ha segítenél kiválasztani két kalapot.

Férj (szerényen): Mit értek én ahhoz? A férfinak az a kötelessége, hogy kifizesse a kalapot. Nem igaz?

Feleség: Igaz, de azért mégis maradj itt. Sokkal szivesebben viselem azt a kalapot, amit te választottál nekem, nem úgy mint te, aki sohasem veszed fel a nyakkendőket, amit karácsonyra ajándékoztam neked. Pedig milyen szép.

Férj: És milyen tartós! Ha egy hölgy nyakkendőt ajándékoz egy férfinak, az biztosan eltart tíz évig. Nem lehet ugyanis felvenni.

Kifutóleány (két hatalmas dobozzal belép) **Kejcsókólom:** (Kirákkodik.)

Feleség (turkál a gazdag választékban, majd a fejére tesz egy bizonytalan formájú holmit): Ehhez mit szólsz, fiam?

Férj (hüledzeve): Mi van a fejedem, fiacskám?

Feleség: Kalap!

Férj: Elöl, azt még elhiszem. De hátul mi lóg ott?

Feleség: Háló.

Férj: Halászni mégy?

Feleség: Most ez a diva. Hálóba teszik a haját.

Férj: Miért?

Feleség: Nagyon praktikus. Nem kell minden öt percben fodrászhoz szaladni. Hogy tetszik?

Férj: Hálónak megjár, de kalapnak kicsit furcsa.

Feleség (feltesz egy másik csodát. Kis cilindert, amelyet majmok viselnek a cirkuszban, vagy jókedvű mulatók éjjeli lokálban): Ehhez mit szólsz?

Férj: Nem kicsi ez neked egy számmal?

Feleség: Édesnek találok.

Férj: Az kicsoda rajta? Háló?

Feleség: Nem, ez csak fátyol.

Férj: De azért talán kisebb hálakap lehet vele fogni?

Feleség: Je t'en prie, pas devant ta gosse!

Kifutóleány: Csak tessék hagyni, nagyságos asszony. Az urak szeretnek viccelődni a kalapokról.

Férj (csodálkozva): Maga tud franciául? **Kifutóleány:** Hogyne kérem, tőlem megkövetelik, nem mint a vevőtől.

Feleség (felrakott egy kürtös kalácsot a fejére): Ez milyen?

Férj: Gyaloglásra nagyszerű. Mert például taxiba már nem fersz be bele. Szervusz!

Feleség: Hova mégy?

Férj: A kávéházba fecsegni. El akarom mondani a fiuknak, hogy milyen formájú kalapokat próbálsz.

Feleség: Nem várod meg, míg kiválasztjuk?

Férj: Nem várom meg, fiam! (A kifutóleányhoz): Bocsásson meg kisasszony, hogy nem franciául csinálom családi jelenetet, de sajnos, én nem bírom ugy ezt a nyelvet, hogy szatirikus éllel használhassam, mint például Anatole France. Én, tisztelt hölgyeim, nem bírom tovább nézni ezt a kalapcavalcade-ot. Tizenkét esztendeje, amióta férj vagyok, a feleségem a formáknak és a színeknek olyan változtatást rakta a fejére, hogy ettől én kaptam fejfájást. Viseltél már, drágám akkora kalapot, mint egy malomkerék és olyan kicsit, mint egy narancs. Néha puderpufti van a fejedem, néha cipő, máskor lábas... Megjelentél már francia tábor-nagyi fővegben, kacsiában, mint Napoleon, mielőtt kikezdet Moszkvával... Felvetél turbánt, mint Gandhi, fezt, mint a perzsa sah és cukorsüveget mint a Jancsi bohóc. Hordtad szökere varázsolt gesztenyebarna hajadon a növény- és állatvilág minden fellelhető példányait. Kis Brehm van állandóan a fejedem édesem, madarak és négylábuak találkozóhelye. Megrögzött imperialista vagy, elvetted már az oroszoktól a kucsmát, a mohamedánoktól a piramist, a völegényektől a cilindert és a spanyoloktól a hidalgót...

Feleség: A hidalgó tánc és nem kalap. Látod, milyen műveletlen vagy.

Férj: Mindegy, fiam! Megnyuzták a kalapot miatt a rókát és megkopasztották a kacsát.

Feleség (az utolsó mondatokra nem figyelt, mert a tükörben nézegette magát): Ehhez mit szólsz? Ez csak nem felgúnd.

Férj (kicsit megnyugodva): Végre valami egyszerű kalapot is látok a fejedem.

Kifutóleány (zavartan): Bocsánat nagyságos asszony, tessék azt levenni... Nem kalap, kérem, hanem süttöpsi, én tettem a dobozba, mert utközből leadom a nagynénémnek...

Kijelentem!
"EZ A BIOCEL
BŐRTÁPSZER
CSODÁLATOS!"

Bebizonyítja, hogy a bőr táplálkozni tud

Az orvosom mondta, hogy a Biocelt, mely ebben a különleges bőrtápszerben van, gondosan kiválasztott fiatal állatokból vonják ki. Ez mélyen behatol a bőrbe és ellátja azzal a táplálékkal, melyre valóban szüksége van ahhoz, hogy azt feszessé, tündévé és fiatallá tegye. Ez egy híres bécsi egyetemi tanár felfedezése és most benne van a rózsaszínű Tokalon Crème-ben, ebben a híres párisi crémében és pedig abban a helyes adagolásban, mely a bőrszövetek táplálásához szükséges. Használja ezt a krémet éjszakára és a fehér színű Tokalon Crème-t reggel. Három nap múlva már a legjobb uton lesz, hogy megszabaduljon foltos arcától és petyhüdt arcizmaitól. Prof. Stejskálnak a bécsi egyetemi klinikán 55-72 éves nőknél végzett kísérleteinél a ráncok hat hét alatt eltűntek. Most tubusban is kapható Lei 45-től.

UJ KONYV

A VÁROS MEG A SÁRKÁNY

— Vitéz Somogyvári Gyula regénye —

Minden alakot tökéletesen megrajzolt Somogyváry e regényében. Robosztus, középkori, keményvöklü embereket vonultat fel, kiknek lelke is kemény, mint a szikla. Igaz, voltak szenvedéseik, tizenöt apró gyerekkük miatt, akiket tuszként hurcolt el az áruló Spalatói. De fontos volt-e kis életük, amikor Sopron város hűségéről kellett tanúbizonyságot tenni? S a drámai jelenetek során a város választ. Tizenöt kicsi mécsvilág kibömban, de az Urbs Fidelissima megnyitja kapuit a király előtt.

Somogyváry bő mesélő kedve eddig „Virággik a mandula” című regényében érte el csúcspontját. Ebben a regényben olykor különös meghatottság vesz rajta erőt. Játszik a szavakkal s mire ijedten magához tér, az események rohanva száguldanak tovább. A költő olykor pillanatokra felejtolja az író.

Két feketesorsu alakja van a regénynek: Fva és a Buller-fu. Ők az emésztő szerelem származásai, hőssei és egyben elbukottjai. Buller külföldről jött vissza, ahol a takácsmesterséget tanulta. Éva a városban élt, az áruló Spalatói bűvöletében. Mindkettőjüket kitalálta a város, mert egyéni életüket, féltőző, de konok szerelmüket nem rendelték alá a közönség parancsainak. Rendkívül ez? Nem! Itt, ahol az események megnőnek s szinte az éjig érnek, két ember vergődése nem számít.

Idők szele a szociális hang, mely kicsendül a sorokból. Az író századokra vetíti vissza kora problémáit, mert azok állandóan foglalkoztatják lelkivilágát. Még olyankor is, amikor témáit a múlt századok rétegeiben keresi.

CORSO 5, 7.15 és 9.15 órakor.

Robert Taylor, Maureen O'Sullivan

legremekebb alakítása: a **"Csók és gong"**

Egy fiú története, aki ököllel vágott utat magának az arnyékból a napos oldalra — **Stinson Mickey-Mouss.**

Győződiék men!

Legolcsóbb férf ruhák, tiuruha, bőrkabát, télikabát különlegességek

MUZSAY JÓZSEF

cégnél Arad.
Merkur-könyv
értvényes.

Aszódy János:

Korlátlan-e a jelenlegi tengeralatti háború?

A korlátlan buvárhajó-háboru jelenti ma azt az egyetlen lehetőséget, amely számunkra a háboru gyors és sikeres befejezését biztosítaná. A tonnamennyiség a fontos, mert minél több tonnát súlylyesztünk el, annál kevesebb élelem jut az angol szigetekre. Ezt meg kell tennünk, még ha az egész világ ellenünk fordul is. (Tirpitz német tengernagy nyilatkozata 1917. tavaszán.)

Néhány statisztikai adat a német tengerészeti minisztérium adattárából: Harcképes buvárhajó 1915. elején: 16 egység. 1916. januárjában a Tirpitz program szerint készen áll 184. 1917-ben, a korlátlan tengeralatti háboru kihirdetésekor a jelző: Ellenséges vagy semleges, minden elsüllyesztendő, ami uszik. Eredmény: 1917. január: 435 ezer tonna, február 770.000 tonna, március 800.000 tonna, április 174.000 tonna stb. stb.

Jellicoe angol admirális levele 1917. április 26-án a washingtoni tengerészeti minisztériumhoz: „különösképen ki kell emelnem jelenlegi nehéz helyzetünket. Múlt héten 55 angol hajóegység súlylyedt el 180.000 tonna összsúlyban. Kövessünk el mindent, hogy a tengeralattjárók elleni harc okvetlenül meginduljon.”

W. Snowden Sime, az európai vizeken tartózkodó, amerikai hajóhadak parancsnokának távirati jelentése Washingtonba: „Az ellenséges buvárhajó harc nem csak komolyra, de válságossá tette a helyzetet. A németek által tervbevetett blokádbefejezése felé közeledik. Röviden szólva, azonnali intézkedéseket sürgetek, mert ebben a pillanatban azon az uton haladunk, hogy elveszítsük a háborut.”

1917. augusztusában vagyunk. A gascognei öböl végtelenbe vesző vízfelületén nem rezegtet fodrokat a szél. Nyomasztó meleg ulti meg a levegőt. Utót-kopott angol tehergőzös járja a tengert orrfelé. Piszkos fehér beütök hirdetik az orrán, hogy „Dunraven” a neve. A békés víztükörcből, alig kilométerre a gyanútlan hajótól, kicsiny csövecske bukkan fel, nyomában fehérén tájékoztat a nyugalomból felvert tengervíz. Azután lassan hatalmas acéltest emelkedik ki a hullámokból. A „Dunraven”-en egyszerre megindul az élet. Rémtűt alakok rohannak fel és alá, a hajó pedig cikk-cakkban laviroz, így próbálja elkerülni a rejtenejes torpedót. Az acélhajó fedélzetén lévő hosszucsövű ágyuból kivágódik az első löveg, utána a második. A golyók messze a „Dunraven” mögött csapnak a tengerbe és a hajón mégis füstfelhő emelkedik. De hát hogyan? Hiszen egyetlen löveg sem talált? A buvárhajó még két lövést ad le, ezek már találnak és a „Dunraven”-en minden faalkatrész ég már. Faalkatrész, mondom, mert mintha minden fából volna ezen az ügyefogyott hajón. Vagy talán...

A buvárhajó ezenközben már háromszáz méternyire közelítette meg az erősen égő alkotmányt. A tűz terjed, a parancsnoki hidat robbanás veti a levegőbe. Muniósraktár egy teherhajón? Ez ugylátszik a németeknek is feltűnik s még egy torpedót engednek a hajóba, ami elpusztít rajta mindent, ami még megmaradt. Azután elhallgat az ágyuzaj és az „U 29” kényelmesen keresztbeáll a „Dunraven” égő roncsa előtt. Ekkor a hajóroncs első oldala hirtelen lecsapódik, mögüle két üveg ágyu borzalmas sorfüze csap le a német buvárhajóra. Pillanatok alatt fejeződik be a tragédia és amíg a „Dunraven” maradékait sísteregve nyelik el a hullámok,

A kínaiak tömeg-katasztrófiája a Jangcsén

Sanghai (Rador) A Haantay Koo japán folyami hajóval együtt 400 kínai súlylyedt el két percen belül a Jangcsén folyón. Csak néhány személynek sikerült megmenekülnie. A katasztrófiát az okozta, hogy a hajó túl volt terhelve és utközben Griási vihar tört ki.

a büszke német kalózból sem maradt egyéb néhány vizgyűrűnél és olajfoltnál. Majd lassan ezek is eltűnnek és az öbölre újból rátelepszik a nyár csendje. Két hajóval kevesebb a vizeken és újabb helven embert hiába vár odahaza feleség, anya, gyermek.

Gordon Campbell angol kapitány ötlete volt a „csapdahajó” típus 1917. vége felé ugyanis a német admirális azt üzentte a buvárhajó bázisokra, hogy a drága torpedókkal lehetőség szerint tákárekoskodni kell és ezért a fegyvertelen teherhajókat ágyuval löjjeék fenébe. Ez a rendelkezés adta a „csapdahajó” ötletét az angol kapitánynak. Ezek a hajók kifelé ártatlan kinézésű tehergőzösk voltak, de elülső részüket másfél hüvelykes páncélfal védte, amely gombnyomásra levált és mögötte nagykaliberű ágyúutak rejtőztek. Céljuk az volt, hogy a buvárhajókat lőtávolságra engedjék és ezért mindjárt az első lövések után mesterseges füstfelhőket engedtek a magasba.

Teljes hat hónapon át működtek a tengereken Campbell kapitány hajói. A hatodik hónap végén

valamelyik „U” naszád valahogyan megmenekült és ez vitte meg a „csapdahajó” híret a sebruggéi öbölbe. A „csapdahajó” rendszerének köszönhetően a szövetségesek, hogy a tengeralatti háboru nem vált végzetessé számukra, mert 1917. évben, 1918-ba átmenő télen át, az Antant flottáinak a csapdahajókkal kombinált akciója több mint 60 buvárhajót tüntetett el nyomtalanul a tengeret fenekére.

Az a tengeralatti háboru, amely ma folyik tehát, nem „korlátlan” még és csupán a „gazdasági háboru” nevet viseli. 1917. tavaszán kiadott jelentések szerint, a Tirpitz-i programban minden olyan uszó alkotmány elsüllyesztése szerepel, amely Angliába vagy Franciaországba áru szállított, illetve amely nem a Központi Hatalmak lobogója alatt haladt. A „korlátlan buvárhajó” háboru gyorsította meg az Egyesült-Államok beavatkozását is és vonta maga után ezzel a délamerikai államok legtöbbszörének hadüzenetét.

A tengeralatti háboru irtózatos pusztítást végzett nemcsak az angol és francia, de az összes semleges országok hajóparkjában, de a világháborut magát, eldönteni nem tudta.

Capelle, német államtitkár már 1918. április 17-én azaz egy évvel a „korlátlan buvárhajóharc” bejelentése után azt mondta a német parlamentben, hogy: „a buvárhajóharc, belátható időn belül nem tudjuk a háboru befejezését előidézni.”

A józan Churchill ezzel szemben, 1919. január 12-én ezt írta a „Sunday Pictorial”-ban: „... meg kell mondanom, éppen csak, hogy megnyertük a háborut.”

Szatmár—Nagyvárad között megszűnik két gyorsvonatjárat és több szilágysomlyói személyvonat

Bucurestiből jelentik: A „Timpul” című lap közli a CFR vezérigazgatóságának rendeletét, amely több vonatjáratot megszüntet, utasok hiánya miatt.

Igy megszűnik a 403-as számú Nagyvárad—Szatmár között közlekedő gyorsvonat, valamint a 404-es számú Szatmár—Nagyvárad kö-

zött közlekedő gyorsvonat

A személyvonatok közül megszűnnek a 4059-es számú Székelyhid—Sarmasag, a 4060-as számú Sarmasag—Székelyhid, a 4065-ös számú Sarmasag—Szilágysomlyó között közlekedő vonatok.

November 7-ig elhalasztották a katolikus intézmények vitás kérdéseinek elintézésére kiküldött vegyes bizottság tárgyalásait

Bucurestiből jelentik: Közöltük, hogy a népkisebbségi minisztériumban román—magyar vegyes bizottság ült össze, hogy az erdélyi római katolikus intézmények vitás kérdéseiben vélekedés és megnyugtató megoldást találjon. A bizottság eddig csak egy ülést tartott, amelyen megállapították a munkarendet és a katolikus intézmények képviseletében megjelent bizottsági tagok terjedelmes emlékiratokat és kiadványokat nyújt-

tottak át az állam kiküldöttjeinek, hogy a szóban forgó katolikus intézmények helyzetét megvilágítsák. Minthogy a bizottság román tagjainak hosszabb időre van szükségük a nekik átadott emlékiratok és kiadványok áttanulmányozására, az üléseket november 7-ig elnapolták, amikor is először a konkordátummal kapcsolatos kérdések tárgyalására fog sor kerülni.

Nagyszabású repülőgép-rendeléssel kíván hatást gyakorolni Anglia és Franciaország a washingtoni szenátus határozatára a fegyverkiviteli tilalom megszüntetésének vitájában

Washington. (Rador) A semlegességi törvény módosítására vonatkozó vita tovább tart a szenátusban. A fegyverkiviteli tilalom megszüntetésének hívei minden erőfeszítést elkövetnek, hogy a Pittmann-féle javaslatot minél előbb szavazásra bocsássák.

A Reuter-ügynökség jelentése szerint a francia és angol kormányok 5750 harci repülőgépet rendelnek az Egyesült-Államokban, ha a fegyverkiviteli tilalom felfüggesztését a kongresszus megszavazná. A rendelés 350 millió dollár értékű és mértékadó helven ugyn fűdik.

hogyha a fegyverkiviteli tilalmat nem szüntetik meg, ugyn az angol kormány fel fogja hívni az amerikai repülőgépgyárakat, hogy Kanada területén készítsék el a repülőgépeket.

A politikai menekülteket sérelmező bizottság igazgató tanácsa Cordey Hull elnöklete alatt ülést tartott. A bizottság megköszönte a san domingoi és Fülöp-szigeti hatóságoknak azt az ajánlatát, amely szerint gyarmatosítás céljából területeket bocsájtottak rendelkezésre a politikai menekülteknek. A bizottság ezután, október 26-ra halasztotta tanácskozásait.

FORUM filmszínház. Tel.: 20-10.

Előadások: 5, 7.15 és 9.30 órakor.

Ma szenzációs kettős premier:

A titokzatos gyilkosság

Izgalmas, mindvégig érdekessítő kalandorfilm Donald Wods és Ann Dvorak-al a főszerepben

Tiroll hangverseny

A híres Wiener Sängerknaben gyerek-kórus közreműködésével, Hell Finkenzeller, Hans Holt és Fritz Kampers-al a főszerepben.

FOX hirdató a legújabb eseményekkel.

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Egész évre ... 840 l. || Negyedévre 210 l.
Félévre ... 420 „ || Egy hónapra 70 „

Új „háromkirályok“

A „Három királyok“, amikor egykor meglátták az égi jelet — mondja az Írás — sietve megindultak, hogy köszöntsék a Megváltót...

A mai északi három királyok nagyon is földi jelre indultak utnak „Észak Velencéje“, Stockholm felé, hogy a vérzivataros Európa békés államait megmentse az egyre közelebből fenyegető veszedelemtől. A házigazda: Gusztáv svéd király, csakugy mint magas kartársai nem politikai eseményekkor lépett a nyilvánosság elé a multhan. Gusztáv király az illusztrált lapok hasábjain volt látható tenniszütővel kezében: akkor szólalt meg, ha sportkérdésről volt szó vagy évente egyszer, amikor a Nobel-díjat nyújtotta át az arra érdemesek részére.

X. Keresztély szintén nem politikai király. Reggelente kilovagol, elbeszélget alattvalóival, kikérdezi őket ügyes-bajos dolguk felől és mindenképpen kiérdemelte eddig a „polgár-király“ jelzőt.

Haakon király a norvégok uralkodója szintén mindenkor a béke, a kultúra és a civilizáció harcosa volt. Éppen olyan népszerű alattvaló előtt, akár a dán, akár a svéd királyok...

Most kivételesen nem teniszről, nem lovaglásról, nem civilizációról van szó — a békés Északon — a fegyverekről tárgyalnak. A finnnek s a skandináv államokat fenyegető fegyverek elleni védekezésről.

Tagadhatatlanul nagy a különbség a bibliai háromkirályok és a stockholmi konferencia uralkodói között: de abban hasonlatosak egymáshoz, hogy a világ megváltásának békevágya egyformán körülövezi alakjukat. Egykor, Keletről, már felragyogott egyszer a világ megváltásának fénylő gondolata: hátha most az egyszer — Észak felől vtrrad a világra..?

— ZÜRICH TÖZSDEZÁRLAT: Páris 10.10 és fél, London 17.83, Newyork 445 és hétnyolcad, Brüsszel 75.22, Milánó 22.50, Amszterdam 236 és háromnegyed, Berlin 178, Belgrád 10, București 340.

— Kinai követ Bucurestiben. Bucuresti. Öfel-sége II. Carol király tegnap kihallgatáson fogadta Lone Liangot, az új bucuresti-i kínai követet, aki bemutatatta megbízólevelét. Liang az első bucuresti-i kínai követ.

— Összehívják a Népszövetség közgyűlését? Genf. (Rador.) A Népszövetség főtűkarsága javasolni fogja, hogy december 4-re hívják össze a közgyűlést, leginkább azonban csak belső természetű kérdéseket fognak megvitatni.

— Az angol királyi hercegek látogatása a fronton. London. (Rador.) A windsori herceg Gort lord, az angol expedíciós hadsereg főparancsnoka s a glouchesteri herceg kíséretében meglátogatta a gárda-brigád csapatait a fronton.

— A római román követ bucsuztatása az olasz sajtóban. Róma. (Rador.) Dullju Zamfirescu római román követ elutazása alkalmából a sajtó méltatja működését és kifejezi jókívánságait. A Mes-sagero ezeket írja: Zamfirescu követ küldetése során különleges tapintattal és megértéssel járult hozzá az Olaszország és Románia közötti baráti viszony kimélyítéséhez. Ez a jó viszony történelmi és kulturális hagyományokon épült fel. Hasonló szellemben ír a Popolo di Roma, a Lavoro Fascista és a Tribuna című lap.

— Franco áthelyezte székhelyét. Burgos. Franco tábornok szerdán hivatalosan elhagyta Bur-gost, eddigi székhelyét és Zarditól 20 kilométernyire ütötte fel új székhelyét, Franco átköltözésé-vel most már az egész spanyol kormány ismét Madridban székel.

— Karl Ludwig Diehl életben van. Berlinből jelentik: Az „Angriff“ megcáfolja azt a külföldön elterjedt hírt, hogy Karl Ludwig Diehl, az ismert filmszínész a lengyel harcúterben elesett, Karl Ludwig Diehl, aki jelenleg mint tartalékos kapitány teljes szolgálatot a nyugati arcvonalon, nem is vett részt a lengyel hadjáratban.

— Konzulátust állított fel Kolozsvárt a spanyol kormány. Kolozsvár. A kolozsvári diplomáciai testület új tiszteletbeli konzullal bővült. A spanyol kormány néhány nappal ezelőtt felkérte Boer Istvánt, az Első Erdélyi Biztosító Intézet vezérigazgatóját, hogy vállalja el Spanyolország erdélyi kereskedelmi képviselőjét. Boer István a meg-tisztelő megbízást elfogadta és ezzel Spanyolor-szág kolozsvári konzulja lett. Az új spanyol konzulátussal a tiszteletbeli kolozsvári konzulátusok száma négyre emelkedett. Tiszteletbeli konzulátu-sokat tartanak fenn Erdély fővárosában a norvég, svéd, görög kormányok. Az utóbbi néhány hónappal ezelőtt kérte fel a kolozsvári görög konzulátus ve-zetésére Hargitay Bertalant, az Erdélyi Bank ve-zérigazgatóját. Rendes konzulátust tart fenn Ko-lozsvárt a magyar, angol, francia, svájci, olasz és lengyel kormány.

— AKIK TÖRLÉSÜKET KÉRTÉK A FEL-FORGATÓK LISTÁJÁRÓL. Bucuresti. A közrendé-szeti minisztérium újabb listát adott ki, amelyben 41 személy jelentette ki, hogy a felforgató moz-galmaktól távol tartani kívánják magukat. Ezek a személyek kikerülnek a rendőrségi ellenőrzés alól. Néhány után növekszik azok száma, akik eltávolodnak a felforgató elemektől.

PÉNTEK ESTE
Halászlé és turóscsusza
az **Avram Iancu-téren**
(v. Bársony-helyiség) levő bodegában

— Papen utban Berlin felé. Istambul. (Rador.) Vöb Papen ankarai német nagykövet szerda este Istambulba érkezett, ahonnan folytatta útját Ber-lin felé.

A légvédelmi előadások aradi sorrendje

A Central-moziban tartandó légvédelmi előadások mai és holnapi sorrendje a következő:

Oktober 20-án: IV. kerület 8—8.50 K—O betűig, 9—9.50 P—U betűig, V. kerület 10—10.50 V—Y betűig, 16—16.50 A—E betűig, 17—17.50 F—J betűig.

Oktober 21-én: V. kerület 9—9.50 K—O betűig, 10—10.50 P—U betűig.

— Robbanás egy olasz vegygyárban. Milano. (Rador.) A savoyai vegyi-gyárban robbanás tör-tént. A szerencsétlenségnek öt halott áldozata van.

A légvédelmi rendeletnek megfelelő
alarmszirénák és hordozható, 12 literes, patent
tűzoltó-készülékek
melyek háziilag oca 10 lelet mindég újratölthetők
Kaphatók: **MAGYARI FERENC** műszaki üzletben
St. V. Go dis 5.

— Van Zeeland életveszélyes kalandja. New-yorkból jelentik: Az Atlanti óceán északi részében hatalmas vihar dühög. Sok személyszállítóhajó, köztük a „President Hardy“ nevű, amelyen 600 utas van, veszedelmes helyzetbe került. A dühögő viharba jutott „President Hardy“ óceánjáró fedél-zeten tartózkodó Van Zeeland volt belga minisz-terelnök is megsebesült. A volt kormányfő zuzodá-sokat szenvedett, de állapota nem aggasztó. (Ra-dor.)

A szokás hatalma

A kiöregedett gangszterek szabadidejüket „békés“ lavágással töltik el...

— Új vámfőnök Kürtösön. Alexandrescu kürt-ösi vámfőnököt, aki hosszú éveken át teljesített szolgálatot a kürtösi vámnál, Turnu Severinbe helyezték el, Alexandrescu utódjául a bucurești vám-vezérigazgatóság Gulescu Eugen felügyelőt nevezték ki, aki nem új ember Kürtösön, mert a multhan már teljesített szolgálatot a határállomáson. A multhan is mindenkor igen előzékenyen állt az utasok ren-delkezésére az új vámfőnök és így bizonyos, hogy az a tapintatos szellem, ami évek óta uralkodik Kürtösön, ezután sem változik meg.

Megszervezték a NUF diák-alosztályát

Bucuresti A Nemzeti Ujjászilítési Frontia diák-alosztályát megszervezték. Ide az egyete-mi hallgatókat és a felsőbb iskolák hallgatóit fogják felvenni, hogy a tanulóiifjuság erkölcsi és lelki felkészültségét megerősítsék. A kormány rendelkezése valamennyi egyetemi hallgatót és a főiskolák tanulóit felvezet ebbe a szervezet-be, amely képviselni fogja a nemzeti, kulturá-lis és szociális szervezeteket

— Vasvári Aladár az új brassói katolikus fősper-es. A Péter Antal dr. apátilehános lemondásával meg-üresedett brassói egyházközség most tartotta plébá-nos-jelölő közgyűlését. A kiellölt három pályázóból Márton Áron püspök Vasvári Aladár szebeni lelkész-t nevezte ki plébánosnak és fősperesnek. Az új fősper-es már le is tette az esküt a püspök kezébe. Vas-vári Aladár ezidőszereint 35 éves Káplán volt a Székelyföldön, hosszabb időt töltött Kolozsváron is. Vas-vári Aladár nevéhez fűződik a kolozsvári egyházköz-ség külvárosi lélekigondozása. Az Iris-telep tanszta-rá-ció alapjait ő rakta le. Ő alapította a Katolikus Ina-rosok és Kereskedők Körét, szervezte volt a Kolping Legényegyletnek s mindezt a rendes hitoktatói és kánláni teendők mellett végezte. Kolozsvárról Bras-sóba került s. lelkésznek s ott továbbra is uttörd mun-kát végzett. Ő szervezte Brassóban a külvárosi pász-torációt s indította el a Brassó-Bolonvai templomépi-tést, amely azóta be is fejeződött. Fegyveres külföldi ta-nulmányútja után leutóbb a szebeni Orsolya-zárda lelkésze volt. A kiválóan képzett, mélyen szociális ér-zésű fiatal pap munkája elé nagy reményekkel néz a tekintélyes brassói egyházközség.

— FELMELTÉK A VÁJADAGOT NEMETOR-SZÁGBAN! Berlinből jelentik: A Német Távirati Iro-da jelent: Az október 23-tól november 19-ig ér-vényes élelmiszerjegyek kiosztása alkalmával kel-lemes meglepetés érte a lakosságot. A vajadagot 50 százalékkal felmelték és a hat éven aull gyerme-kek számára többlet zsiradagokat állapítottak meg.

— November 4-én tárgyalja a legfelsőbb ügy-védelmi szövetség az aradi ügyvédkamarát választá-sok ellen hozott felajánlást. A Julius 9-én meg-tartott aradi ügyvédkamarai választások ellen a kisebbségben maradt párt fellebbezést nyújtott be. Ezt a fellebbezést november 4-én veszi tárgyalás alá a legfőbb ügyvédszövetség tanácsa.

— Bűnös kezek okozták a tusnádi vásári hal-góselet. Bucuresti. A tusnádi állomás közelében ki-siklott öt teherkocsi és ennek következtében két vasutas meghalt, keftő súlyosan, keftő pedig köny-nyebben megsebesült. A szerencsétlenséget bűnös kezek idézték elő, amelyek farönköket helyeztek a vasuti vágányra.

— Ötezer lengyel tiszti és harmincháromezer len-gyel katona tartózkodik jelenleg Magyarországon. Budapestről jelentik: A magyar képviselőház szerdal ülésén a földirtok-törvényjavaslat folytatolagos tár-gyalása után interpellációkra került sor. Matolcsy Má-tyas képviselőnek a lengyel menekültekre vonatkozó kérdésére a magyar honvédelmi miniszter válaszolt. Megállapította, hogy ötezer lengyel tiszti, több mint harmincháromezer lengyel katona özönlött be magyar területre. A harmincezer menekült elszállásolása nehézségekbe ütközik. A magyar kormány intézkedé-seket tett abban az irányban, hogy a lengyel menek-ülteknek lehetőségük legyen a hazájukba való visz-zatérésre.

— Autó esett a komorói a Dunába. Braiia. Tegnap megrondító szerencsétlenség történt a Dunán. Egy komoró autót vittek a tulsó partra, miközben az autó a Dunába esett és a benne lévő négy személy a vízbe fulladt. Személyazonossá-gukat még nem sikerült megállapítani.

— Elfogták a Mosóczy-telepi mozi kiskorú betö-rőt. Lehedean Augustin. Orient-ucca 56. szám alatt lakos néhány nappal ezelőtt bejelentette a rendőrsé-gen, hogy meglöpték. Feljelentésében elmondotta, hogy ismeretlen tettesek a háztető felbontása után behatoltak padlására és onnan több pár galambot lop-tak el. A nyomozás során, amelyet Marcu Viorel rend őrszt, a bünygyi osztály főnökének irányításával Paulman rendőrtiszt és Halic detektiv végeztek, el-fogtak két kiskorú, akiket rábizonyították a lopást. A náluk megtartott házkutatás alkalmával mozigép-alka-részeket is találtak. A bűn uttára tévedt kiskorúak be-vallották, hogy alkulcs segítségével behatoltak a Mo-sóczy-telepi moziba és az ott levő vetítógépről mint-egy ötven ezer lei értékű alkatrészt szereltek le és vitték magukkal. Ugyancsak ellopták a vetítőhelyisé-gben talált filmtekeréseket is. Az elfogottak bünlajstro-mának összeállítását folytatja a rendőrség.

Átszállással bonyolítják le ezentul

a városi társasgépkocsy-szolgálatot a beiváros és a Mosóczy-telep között

A városi közüzemek autóbussz-szolgálatát ezuton hozza tudomására a Mosóczy-telepi autóbusszjárat utasainak, hogy vasárnap, október 22-étől kezdődően a Mosóczy-telepi autóbusszjárat utját megrövidíti és pedig olyképen, hogy a 3-as számú társasgépkocsik ezentul a Mosóczy-telepi vámtól a villamos vasuti állomásig fognak közlekedni és onnan az utat átszállással bonyolítják le a város felé. A 3-as számú társasgépkocsi indulási időpontjai továbbra is változatlanok maradnak, vagyis minden órában 20, 40 és 60 perckor a vámtól indul a gépkocsi, 10, 30, 50 perckor pedig a villamos vasuti állomástól. A viteldit a vámtól a villamos vasutig 4 lei, onnan pedig a rendes átszállási illeték fizetendő. Az Avram Iancu-tértől a viaduktig eddig érvényben levő 5 leles jegyeket törölték, miután az Avram Iancu-tértől a Mosóczy-telepre az utazást ezentul csak átszállással bonyolítják le.

— **Új angol nagykövet Párisban.** Párisból jelentik: Sir Erich Phipps. Nagybritánia párisi nagykövete hétfőn hagyta el állomáshelyét. Az új nagykövet Sir Ronald Hugh Campbell, volt belgrádi meghatalmazott miniszter.

— **Dr. Cluza Gheorghe helytartósági vezérbíró** Aradmegyében Temesvári tudósítónk jelenti: Dr. Cluza Gheorghe, a temesi helytartóság vezérbírója hivatalos minőségben Aradmegyébe utazott, ahol az ottani községekben tesz körutat. A vezérbíró szemleutja két napos lesz és utána ismét visszatér Temesvárra, ahol jelentést tesz a királyi helytartónak a látottakról.

— **Vilmos német excsászárnak huszonkét unokája harcol a német hadsereg sorában.** Amsterdamból jelenti a Dunaposta: Vilmos excsászár nagy figyelemmel kíséri a jelenlegi eseményeket. A volt uralkodó hatalmas térképen zászlókkal jelzi a hadi helyzetet. Vilmos excsászár szomorúan vette tudomásul, hogy egyik unokája elesett a lenygel harcban. Az excsászárnak egyébként huszonkét unokája harcol a német hadsereg sorában.

— **Ellentét a szélsőséges ideológiát az ország keresztény főiskolái hallgatónak.** Bucurestiből jelentik: Arceotianu miniszterelnök levelet kapott az ország keresztény főiskolái hallgatónak. A levél a legélesebben elítéli azt a mozgalmat és ideológiát amely végül is Armand Călinescu, volt miniszterelnök meggyilkolására vezetett.

— **Minden szlovák köteles beléni a Hlinka-gárdába.** Pozsonyból jelentik: A belügyminiszter rendelkezést tett közzé, amelynek értelmében minden szlovák nemzetiségű férfi köteles a Hlinka-gárdába beiratkozni. Akik a rendelkezésnek nem vetik alá magukat, fogház- és népszűntetésben részesülnek.

Legelőször temetkezési vállalat a

KLUG TESTVÉREK

Telefon: Arad 14-30.

Uja ad 20-22

Ru. Raza e Ferdinand 87.

Saját készítmények.

— **Német pilóták menekülése gummicsonakon.** Londonból jelentik: Egy kedden előtt német repülőgép három pilótája az Északi-tengeren gummicsonakon segítségével partot ért. A gép személyzetének többi tagja a tengerbe veszett.

— **A R. M. N. aradvárosi tagozata kérvénnyel fordult a polgármesteri hivatalhoz,** amelyben a légvédelmi előadások magyar nyelvű megartását kérte. A mai napon kaptunk választ kérvényünkre, amelyben a királyi helytartóság elutasítja kérésünket a megindokollással, hogy a légvédelmi előadások csak az állam nyelvén tarthatók. A szombatira hirdetett magyar nyelvű előadásokat tehát nem tarthatjuk meg. A vezetőség: Jombart, elnök, s. k.

— **Láhtöréssel találták az uccán.** Tegnap este az Oltuz-ucca járókelői arról értesítették a harmadik kerületi rendőrséget, hogy egy eszméletlen ember fekszik az uttesten. A rendőrség a mentőkkel a központi kórházba szállította az uccán öszszecsétt férfit, akiről kiderült, hogy Beke Lajos 37 esztendő, Rahovei-ucca 19. sz. alatt lakó kertész. A kórházi orvos megállapította, hogy a kertész lábtörést szenvedett. A szerencsétlenség körülményeit azonban még nem sikerült tisztázni, mert Beke kihallgatása még nem történt meg.

— **Az aradi Magánbiztosítók Egyesülete (AFPA)** november 5-ikén délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart a magánbiztosítók céhe helyiségében (Horia-ucca 2. II. emelet). A rendkívüli közgyűlésen döntenek az egyesületnek kulturális egységgé való átalakítása fölött, majd pedig letárgyalják az új alapszabályokat és megválasztják a vezetőséget, valamint a felügyelő bizottságot. Abban az esetben, ha a tagok nem jelennek meg határozatképes számban, a közgyűlés megartására november 12-ikén kerül sor ugyanazon a helyen és ugyancsak délelőtt 10 órai kezdettel. Ezutal azonban a közgyűlést megtartják a megjelenetek számára való tekintet nélkül.

A PÁRISI HAJNAL NEM ÉRTI A HÁBORUT

Párisból jelentik. Még a Boisban csak enyhén és szeliden sárgulnak a levelek, a Luxemburg sem az ősz miatt bánatos, hanem a gyerekek miatt, akiket viatorlásaikkal együtt gyors mozdonyok elvittek a nagy tó partjáról távoli, biztos városokba. Több a hely a kávéházak előtt, eltűntek az idegenek a nagy boulevardokról és a Champs Elyséesről, a diákok a Quartier Latinból és a Montparnasse titkos, szűk és vidám utjairól.

És eltűnt a fiatalság minden zajával, jókedvvel és széles gesztusaival. A nők nem tudom hová lettek, a férfiak katonaruhát öltöttek és elvonultak a földalatti várakba, amelyeket egy nap a francia hadügyminiszter után Maginot-vonalnak neveztek el. Feltűnik az üzletek nagy üvegtábláin különböző színű papirosok cik-cakos rajza, ami arra jó, hogy ha a közelben bomba robban, a légnomástól ne törjenek be az ablakok. Észre kell venni, a legtöbb kapu előtt az Abri felirást, mellette egy számmal, ami menedékhelyet jelent bombázás esetére, a szám pedig, hogy hány személy számára van hely az abriban. Gázmaszk és abri: ennek a szomorú és váraiban ősznek a sztárja. Beszélgetésnek, újság-cikknek, tréfának és gondnak legfőbb tárgyai. Mindenki pontosan tudja, hogy és mikor kell az abriba vonulni. A sziréna jelzése után több mint egy negyedóra idő van még arra, hogy mindenki elfoglalhassa helyét a legközelebbi abriban. (Milyen hosszasan és mono-tonul hangzik magyarul: menedékhely.) Abri majdnem vidáman zeng, ha jelenléte komoly és vészes is.

Itt nem is fél tőle senki. Hozzászóltak tudomásul vették, berendezkedtek rá. Éjjeli riadó esetére

mindenkinek van villanylámpája, abri-ruhája, a hölgyek számára már terveztek könnyű anyagból kapucnit, amely eltakarja az ágyban felborzolt haját, másrészt a gázmaszk előtt is használható további összeborzolás ellen.

Vannak abri-székek, bár ezek csak kevésbé használatosak, miután a legtöbb ábrivá átalakított pincében kényelmes, ragyogóan tiszta padokat helyeztek el. Az én ábrim például egy nagy vállalat pincéjében van, amelynek berendezése több százezer frankjába került a háziurnak. A pince tetefét vastagon aláhástyázták, a bejárataikat gummiüvegnyelők zárják le a gázok ellen. Asztalok, székek, sőt fotelek, ahol hosszabb riadó esetén zavartalanul folytatni lehet hivatali munkáját. És bár mindezek alapján mindenféle bombázámadás ellen biztosítva van, az egyik fiúke orvosi szobának van berendezve és a legkülönbözőbb orvosságokkal és műszerekkel felszerelve.

Három vagy négy riadó volt eddig, azt hiszem, csak próba-riádók, egy nappal és három éjjel: de már kialakultak az abri-szokások és törvények és miután Párisról van szó, az abri-humor. Az egyik legismertebb drámaíró, akiről köztudomású, hogy kártyás, kijelentette, hogy riadó esetén sem megy abriba.

— Miért? — kérdezték tőle
— Azért — felelte — mert én tisztelem a játékszabályokat. A nyáron három hétig voltam Nizában és mindennap ruletkeztem. Három hét alatt egyetlen egyszer sem találtam el, hogy harminchat szám közül melyik fog kijönni. Párisban négy millió ember él. Ha az a bomba négymillió ember közül engem eltalál, akkor nyert: én megadom magam.

Már minden kerületben tudják, hol vannak a kellemes abrik, hol van szórakoztató társaság, hol lehet találkozni híres írókkal, színésznőkkel, tudósokkal, politikusokkal. A mozik nyitva vannak, minden mozi elé ki van írva: van-e saját abri — ha

— **Megnyílt az új keletporoszországi vasútvonal.** Berlin. (Rador.) Dornmüller közlekedésügyi miniszter tegnap ünnepélyes külsőségek között felavatta azt az új vasútvonalat, amely a birodalmat Keletporoszországgal köti össze a Dirschau-nál felépített ideiglenes Visztula hídon keresztül.

— **Öngyilkosságok Budapesten.** Budapestről jelentik: Szűcs Mór 60 éves magánbiztosító a Zugligetben felakasztotta magát és mire rátaláltak, már halott volt. Bucsuvelében megírta félt, hogy az új rendelkezések miatt elbocsátják állásából. — Salamon Regina 71 éves Salamon Etel 61 éves divattervezők, akiknek valamikor Salamon Testvérek cég alatt híres divatüzletük volt, a Váci-uccai lakásukon világitógázzal megmérgezték magukat és mindketten meghaltak.

nincs, hol van a legközelebbi. Van vendéglő, amelyik hirdeti, hogy

éttermeit bombabiztos pincébe helyezte át. Az áruházak meghívják a közönséget uri kényelemmel berendezett abriaik megtekintésére. A legbiztosabb abrik a Quartier Latinben vannak, ahol még találni a középkorból, sőt állítólag az ókorból származó kazamatákat. Rajz egy napilapból anya sétál a lányával. Fiatalember köszön. Anya kérde: strandismeretség? A lány: nem abri-ismeretség.

Hüvös az idő, de délben ragyogóan süt a nap. A lapok biztatják a közönséget, hogy folytassa rendes életét. Páris már magára talált: berendezkedett a háborúra, a hosszú, sőt nagyon hosszú háborúra. A jó kedv — írja az egyik lap — békében udvarlássá, háboruban kötelesség. És Páris már mosolyog. Lehalkult az egész élet menete és irama, valami szelid pasztellba borultak az éles és zajos párisi színek, mint Paul de Chavannes képei a Pantheonban Szent Genováva életének példázatán. A háboru kitörése óta nem láttam egyetlen síró nőt sem az uccán, de valami lefojtott izgalom és halk bánat borong a női szemekben. Férjekért, testvérért, apáért, aki elment.

Akinek nincs dolga Párisban, vidékre megy. Páris utazik.

Vidékre vitték a Louvre műkincseit, a könyvtárakat és a ritkább példányokat az állatkertből.

Páris héteken át csomagolt. De nemcsak a szobákban, az uccákon és tereken is. Homokzsákokba csomagolják a híres szobrokat, templomokat, az opera homlokzatát. Kleopatra tüjét a Concorde-téren és körülötte a francia nagy városok emlékműveit.

És ha megjön az este, felszállnak a saucisssók, a léghajók, amelyek körülölelik egész Párisot. Ahogy sűrűsödik a homály, megjelennek az autók apró kék szemekkel, a kávéházak előtt lehúzzák a redőnyöket, az uccák és avenuek közepén kigyuladnak kis színes villanylámpák és pislálkóva fekete fátyolba borítva a máskor vakító villanyoszlopokat. Sötétbe burkolódik az egész város, az ablakokon a legkisebb fénynek sem szabad kislátni. Nem ragyognak fel a királyi fények a királyi város feje felett.

Homályba merülnek a kertek és paloták. Nem látni vakító oszlopait és a Comédie előtt Musset bánatos homlokát. De tizenegyig, ameddig szabad, mindenki az uccán sétál, vagy meghúzódik a kávéház kis teraszán, a roppant sötétségben. Lesz-e riadó az éjjel: senki se törődik vele.

Szinte megsértődve, de nagyszerű rendben és fegyelemmel vonultak az emberek az abrikba az első éjjeli riadónál, amely vagy három órát tartott.

Mindenki teljes felszereléssel érkezett: gázmaszkkal, villanylámpával, sokan könyvvel az unalom ellen, mások ennivalóval. Az éjszakai álet ellenére szinte méltósággal, a történelmi időkhöz mért komolysággal vonult Páris a föld alá.

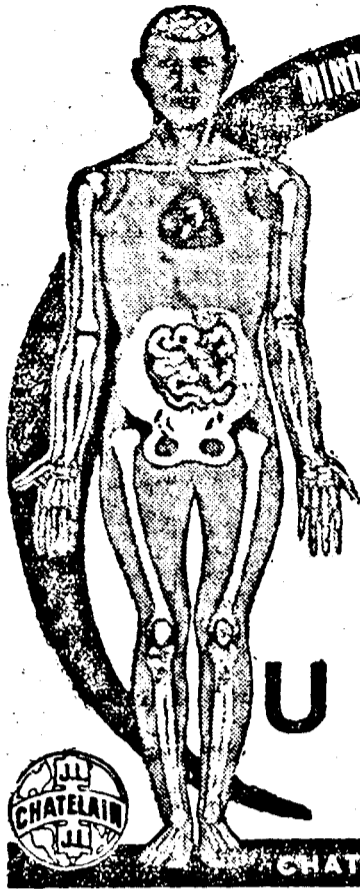
Reggel öt óra volt, amikor uiból megszólaltak a szirénák. A Champs Elysées felől már elindult a hajnal a város felé Tágranyított szemekkel közlekedett, mert nem találkozott lumpokkal, mint a régi, vidám időkben, mégis tele volt az ucca olyan népekkel, akiket még sohasem láttott. Öreg urak és hölgyek igyekeztek fáradtan és álmosan hazafelé. Senki sem volt estélyi ruhá. Pokrócokat cipeltek magukkal. Egész polgári családok vonultak furcsa csomagokkal a homályos lépcsők felé.

A hajnal nem értett az egészből semmit.

— **A Szociális Misszió f. hó 22-án délután 5 órakor** a Minorita Kulturház kapujában évi közgyűlést tart, melyen Fall Elza szociális testvér ad elő és melyre a tagokat és érdeklődőket ezuton is meghívja az elnökség.

— **Resurrano tolvaj.** Karácsonyi lözsef aradi tisztviselő feljelentést tett a rendőrségen, hogy valaki a Bratianu-ucca 2. szám alatti lakásából 2500 lejt lopott el. A tettes kilétének megállapítására megindult a rendőri eljárás.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:
HAIÓS gyógyszerár. Bulev. Regina Maria 4
KAIN gyógyszerár. Calea Banatului 1.
NIEDERMAYER gyógyszerár. Str. Goida

MINDEN FOJTOS AZ EMBER SZERVEZETÉNEK

Ha migréneje van, szédül, zug a füle, emésztési zavarokban, derék fájástól szenved, ezek mind a betegség előjelei és itt az ideje, hogy védekezzen. Vére telítve van mérgező anyagokkal, amelyek behatolnak a vérkeringési rendszerbe, mája el van dugulva és a vese-szűrők nem működnek, mindez azt jelenti hogy könnyen súlyos betegségek prédája lehet.

Az Urodonal megmenti, ha mindennap bevesz egy-
ket káveskanállal egy kevés vízben. „Az Urodonal
olyan gyógyszer, amelynek formulája a gyakorlat-
ban igen szerencsésnek bizonyult. Az az átmoso
kura, amelyet hatása kifejti, minden esetben es min-
denki számára nagyon hasznos”: rendszeres használ-
ata hozzásegít számos komoly betegség megelőzé-
séhez és megakadályozza az időelőtti megöregedést.

Professzor G. POUCHET
az orvosi akadémia tagja

URODONAL

méregteleníti a szervezetet

Kapható gyógyszerárkában és drogeriákban.

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBIZHATÓ MÁRKA

SPORT KÖZLÖNY

Jó szereplést vár a magyar válogatott csapatoktól Gidófalvy Pál dr., az MLSz kormánybiztosa

Ünnepélyes fogadtatásban részesítették Aradon a magyar válogatottakat
Az Aradi Közlöny helyszíni riportja Kürtös—Arad között

Csütörtökön délelőtt utazott át Aradon a magyar válogatott expedíció és munkatársunk a csapat elé utazott Kürtösrre, hogy módjában legyen a vezetőkkel, a játékosokkal néhány szót váltani, amire Aradon a Rapid-vonat 6 perces várakozása alatt nem lett volna elegendő idő.

Menetrendszerinti pontossággal futott be a budapesti vonat a kürtösi állomásra és az egyik különkocsiban foglaltak helyet a válogatott külföldi tagjai, Gidófalvy Pál dr. miniszteri biztos mosolygós arcát pillantjuk meg elsőnek és szívesen üdvözlj Stösser Nándort, a Nemzeti Sport bucaresti-i tudósítóját, aki a szövetségnek a megbízásából utazott a magyar válogatottak elé, hogy a jegyváltás, étkezés, stb. ügyeket elintézzék.

Kürtösön Murgau Eugen határrendőrségi parancsnok udvariasságra gyors és zökkenésmentes vámolást tett lehetővé és ennek végeztével a játékosok és a vezetők átvonultak a számukra fenntartott másodosztályú különkocsiba. Rövid elhelyezkedés, a poggyászok rendbehozása következett a „vörös” Takács irányítása mellett, majd, amíg a vonat kigördült a kürtösi állomárról, a teljes gárda átvonult az étkezőkocsiba.

Gyorsan összeállították az asztaltársaságokat és az egyik fő-asztalnál Ginzery és Fábian kapitányok, a másiknál Gidófalvy dr. kormánybiztos és Holló Zoltán, MLSz-tanácsos foglaltak helyet. A csapat tagjai közül az A) válogatott védelme jól helyezkedett: Biró külön ült egy asztalnál, mögötte pedig Korányi.

Itt Takács Béla, a népszerű menedzser-edzőgyuró vitte a szót és élcei, mókái hozzájárultak a jó hangulat növeléséhez.

Gidófalvy dr.: „Jó szereplést várok...”

Alkalmunk volt beszélgetni Gidófalvy Pál dr.-al, az MLSz miniszteri biztosával, aki mindenképp előtt az expedíció tagjainak névsorát ismertette:

— Hivatalosan én vezetem a csapatokat — mondotta Gidófalvy dr. — és kivül Holló Zoltán tanácsos, Gudenus Hugó báró, továbbá a szövetségi kapitányok: v. Ginzery Dénes és Fábian Pál, valamint az edzők: Tóth István és Takács Béla utimarsall képezik a vezetők csoportját. A különítményben 24 játékos foglal helyet és ezek a következők: Tóth (Szeged), Korányi, Biró, Pázmány, Sárosi III., Dudás, Kincses, Sárosi dr., Kolláth, Zsengellér, Tóth (Ujpest), Vincze, Csikós, Onódy, Felföldi, Baróti, Tóth (Taxisok), Szalai II., Váradi, Nemes, Hidasi, Süttő, Tolvaj és

Király. Az összeállítások a fenti névsorból könnyen megállapíthatók: Az első tizenegy név adja az A) csapatot, a tizenkettedik: Vincze a tartalék, a további 11 név a B) együttes, itt pedig Király szerepel tartalékként.

— Ami az utazást illeti, igen kellemesen utaztunk, beszélgettünk, kártyáztunk és nagyon jól és gyorsan telt az időnk. A játékosok lelkiismeretes előkészületeket folytattak a válogatott mérkőzésekre és mindkét csapatban bizom: Jó szereplést várok...

„Máste!” kapusa van a két csapatnak

Mammusich Mihály dr., a Nemzeti Sport főmunkatársa, aki a csapatokat a budapesti sportszaklap tudósítójaként kíséri, elmondotta, hogy csütörtökön reggel Tóth, a szegedi kapus sántikálva jött ki az állomásra. Nagy volt az ijedség amikor megállapították, hogy Tóth érdekesen dagadt az előző napi edzésen kapott rugás következtében, de Tóth István, a szövetségi edző rövid vizsgálat után megállapította, hogy a kapus sérülése vasárnapig rendbejöhét. Tóth dagadt térdet mindenesetre egész uton szorgalmasan borogatták és maga Tóth is érzi, hogy lába rendbejött a mérkőzés időpontjáig.

Korányi elfelejtette a Bindeu-esetet...

Korányit, a magyar A) válogatott hátvédjét kérdeztük meg, vajon nem-e kellemetlen számára, hogy Bindeu ellen játszik?

— Ami elmúlt, elmúlt — mondotta Korányi. A magam részéről elfelejtettem az esetet és nem is akarok többé tudni róla...

Pluhár István, a budapesti rádió szpikere is az expedícióval tart és a bízhatatlan népszerűségnek örvendő Pluhár a vasárnapi „nagy” mérkőzés második félidőjét fogja a budapesti rádió közreszűl közvetíteni.

Az étkezőkocsiban a vezetők és a játékosok már felkészültek az ebédhez, amikor a vonat déli egynegyed 2 órakor befutott az aradi állomásra.

Fogadtatás Aradon

Az aradi állomáson mintegy kétszáz sportember gyűlt egybe a válogatott csapatok fogadtatására és amikor Gidófalvy dr. az étkezőkocsi ablakán kitekintett, így szólt hátra:

— Fiúk, gyertek, menjünk le, itt várnak bennünket!

Ferdinand György, az aradkerületi sportszövetség főtitkára az országos labdarúgószövetség

névében üdvözölte Gidófalvy Pál dr.-t, a magyar expedíció vezetőjét és a központi szövetség megbízásából nyolc évnyörűen feldiszipített hatalmas gyümölcs-kosarat adott át a válogatott különítménynek. Gidófalvy dr. meghatott szavakkal mondott köszönetet a meglepetésszerűen kedves ajándékért és a szíves fogadtatásért, majd Lunsza Coriolan, a Gloria igazgatósági tagja beszélt a magyar labdarúgók miniszteri biztosával.

Aradra akarják lekötni a B) válogatottat

Lupsa azt a tervet vetette fel Gidófalvy dr. előtt, hogy Arad válogatottja örömmel látná vendégül vasárnap, október 22-én a magyar B) válogatott csapatot. Gidófalvy dr. elvben elfogadhatónak tartotta az aradi mérkőzés tervét, végleges választ azonban természetesen nem tudott adni, hanem kijelentette, hogy pénteken Bucurestiből azonnal érintkezésbe lép az MLSz illetékes tényezőivel és ha azok nem emelnek kifogást, úgy szívesen szerepelteti Aradon a B) csapatot.

A játékosokat közben a sportrajongók valóságos megröghanták autogrammkért és főleg Sárosi dr.-nak volt „munkája”, mert a legtöbben az ő kezejére pályáztak.

Néhány perc után indulást jelzett a vonat és Gidófalvy a kocsi parancsolta a játékosokat, akik az ablakokból még sokáig integettek a fogadtatásukra megjelentek felé...

„Micsar egy kapából!”

Milánóban az olasz maratoni futóversenyek 42.175 km.-es távon a legjobb 40 hosszútávúto közül Reccarti győzött 2 óra 35 p. 23.6 mp.-es idővel Maffei előtt.

Dattilo és Kika Popovics, a vasárnapi, illetve szombati mérkőzések játékvezetői közötték az FRFA-val, hogy vállalják a mérkőzések levezetését, Popovics pénteken, Dattilo pedig szombaton érkezik meg Bucurestibe.

Fritzert küldött és Mihókot szerzi meg a galati Gloria CFR

A galati-i vasutegyesület egy emisszáriusa tegnap Aradon járt és tárgyalásokat kezdett a Gloriával Fritznek, az aradi kék-sárgák középcsapárának átadására vonatkozóan. A tárgyalások nem végződtek eredményesen, mert a felek a váltságdíjban nem tudtak megegyezni és erre a Gloria CFR, megbizottja az Olimpiához fordult Mihók átengedése érdekében. A tárgyalások folyamathatnának és lehetséges, hogy már a hét folyamán Mihók Galatiba utazik, ahol próbajátékon vesz részt.

Ismét kilakoltatás veszélye fenyegeti az AMTE-t

A hét folyamán egy városi mérnök jelent meg az AMTE sportpárváján és a pályáról közölte, hogy egy régebbi törvényszéki döntésnek az alapján a piros-fekete egyesületnek el kell hagynia a vágóhid közelében elterülő pályát, mert azt a város még ez év őszén parcellázni kívánja.

Az AMTE vezetősége megdöbbenéssel vette tudomásul a bejelentést és a csütörtöki napon terjedelmes expressz-leveletben fordult Gabriel Marinescu közrendészeti miniszterhez, az FRFA elnökéhez és feltárta előtte, hogy egy régebbi törvény ugy rendelkezik, hogy az állandó használatban lévő testnevelési pályák nem parcellázhatók. Az egyesület vezetősége most a miniszter sportlérfu döntését és beleavatkozását várja az ügyben, amely rendkívül súlyosan érinti az idény közepén az aradi munkáscsapatot.

Pluhár István előadást tart Kolozsvárt

Kolozsvár. A román-magyar válogatott mérkőzés egyik érdekes kísérő eseménye, hogy a mérkőzésről a budapesti rádió helyszíni közvetítést ad Bucurestiből. A helyszíni közvetítést ez uttal is Pluhár István, a magyar rádió immár nemzetközi híri sportriportere végzi. A körülmény, hogy Pluhár Bucurestibe jön, a kolozsvári sportkörökben felvetette azt a gondolatot, hogy nem lehetne-e Pluhárt egy kolozsvári előadás megtartására megnyerni. A kolozsvári sportkörök meghívását Pluhár István elfogadta és az illetékes hatóságok az engedély megadása elől nem zárkoztak el. Pluhár István nagy érdeklődéssel várja előadása ilyenformán megvalósul: szept. 23-án este a kolozsvári magyar színházban beszél Pluhár István gazdag sportemlékeiről s ezen kívül rögtönzött helyszíni közvetítést is ad a vők, ökölvívők, birkózók, asztali teniszesezők tornászok bemutatásáról.

Véres szerelmi dráma történt a brassói hegyek között

Brassó. Néhány fahordó asszony szerdán értesítette a brassói rendőrséget, hogy a Pojana és Cenik közötti úton egy férfi és egy nő már oszlásban lévő holttestét találták. Forlonica ügyész, Florescu rendőrbiztos és Dragomirescu detektívek szállottak ki a helyszínre, a várostól mintegy négy kilométernyire. A férfi halottan is félkarjával átölelve tartotta a nőt, akinek holtteste a férfi leterített kabátján feküdt. A náluk lévő iratokból megállapították, hogy az asszony Mlejnită Elisabeta 27 éves iasili lakos, Mlejnită Iasili mérnöknek, a iasili városi gazdasági hivatal vezetőjének a felesége.

A férfi Marmencius Dumitru lakatosmester, aki az államvasutak cernăuți műhelyében teljesített szolgálatot. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a lakatosmester revolverrel szívenlőtte az asszonyt, majd öngyilkos lett. Bár bucsulevelet nem találtak náluk, a hatóságok felteszik, hogy szerelmi öngyilkosságról van szó és a szerelmes pár közös elhatározással ment a halálba. Tettüket az orvosi vizsgálat szerint mintegy 6-7 napja követhették el. A nyomozó hatóságok értesítették az asszony férjét, valamint a lakatosmester hozzátartozóit is.

KOZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Ghelmegeanu közlekedésügyi miniszter:

A CFR. munka révén vegye fel a versenyt a magánszállítókkal!

A miniszter újból a szállítási rendszer szabadsága mellett nyilatkozott

A legfelsőbb szállítási bizottság újabb ülést tartott Ghelmegeanu közlekedésügyi miniszter elnökletével. Az ülésen a szállítási rendszerről szóló új törvénytervezettel foglalkoztak. Elsőnek Ion Macovei, a CFR vezérigazgatója szólt fel, aki a vasut álláspontját ismertette. Azt hangsúlyozta, hogy egyetlen országban sem valósították meg az országúti forgalom teljes szabadságát. Az eddigi rendszer tartama alatt, amely a CFR számára kedvezményezett helyzetet teremtett a vasutak több, mint 900 millió lei befektetést eszközöltek autóbusszok, teherautók vásárlása és garázsok építése révén. Ebben az összegben benn foglaltatik az a 350 millió lei is, amelyet a közmunkaügyi miniszteriumnak fizetett a CFR a vasutakkal párhuzamos utak koncesszionálásáért. Csak a jelenlegi országúti fuvarozási koncesszió és az automotoroknak a mellékvonalakra történt bevezetése következtében sikerült az utas-szállítások rovatban szerepelt 2 milliárd leies deficitet 900 millió leire csökkenteni.

A CFR vezérigazgatója azt javasolta, hogy a személyszállítással kapcsolatban továbbra is maradjon meg a CFR koncessziója a vasutvonalakkal párhuzamos országutakon, ami pedig az áruszállítást illeti, ezzel kapcsolatban igyekezzenek egy összeegyeztető megoldást találni. Mindenesetre a magán-teherautó-vállalatoknak ne engedjék meg azt, hogy bármilyen árut szállítsanak, tarifájuk pedig egyenlő kell legyen a vasut díjszabásával, hogy ilymódon elkerüljék a versenyt.

Ezután a szállítási társaságok képviselőiben Georgian N. szólt fel, aki részletesen kifejtette, hogy milyen terhek nehezednek a teherautókra. Így a vám- és egyéb illetékek 50-80 ezer leit tesznek ki, a forgalmi bírási 8000 lei, a pénzügyi engedély 5-12.000 lei évente, a községi illeték 3600-22.000 lei, a vezetői igazolvány 8000 lei, adó autónként 9-16.000 lei, ezenkívül pedig autógumik, a ben-

zin, stb. Mindezekre való tekintettel a teherautókat terhelő közvetlen és közvetett illetékek csökkentését kérte. Ami pedig az új rendszert illeti, a teljes szabadság mellett foglalt állást és azt kérte, hogy az országúti fuvarozásban semminemű monopóliumot ne vezessenek be, ugyanakkor azonban tegyék lehetővé a tisztességtelen versenyt.

N. Caranfil mérnök felszólalása után Ghelmegeanu közlekedésügyi miniszter ismertette a szállítási tanács igazgatójának, Diaconescunak jelentését, amely szerint 1934. óta a CFR által lebonyolított autóbusszforgalom nagy részben veszteséget mutat. Az összeegyeztetést a melyről annyit beszéltek, nálunk nem lehet megvalósítani. Nálunk más ugyanis a helyzet, mint más országokban. Mig Franciaországban, Angliában, Németországban, Belgiumban minden 30-40-50-100 lakosra jut egy autóbussz vagy egy teherautó, addig nálunk csak minden 500-ra jut egy. Háború esetén pedig nem az autók minősége, hanem mennyisége a fontos.

Beszélt a miniszter arról a versenyről is, amit a magánautó fuvarozás a CFR számára jelent és hangsúlyozta, hogy a magánautók forgalma a vasut forgalmának 5.15-6 százalékát éri el.

A CFR-t meg kell védeni — mondotta a miniszter — és az állam meg is védi. De a CFR maga is meg kell védje magát, még pedig nem passzív, hanem aktív módon. Azért azonban, hogy felvegye a magánszállítókkal a versenyt, nincs szüksége külön pénzüsszagra, hanem csupán kezdeményezésre és munkára. Szervezze meg házról házra a szállítást. Csak akkor, amikor nekünk is minden negyven utasra lesz egy teherautó, mi is beszélhetünk majd összeegyeztetésről. Addig azonban, amíg nem állnak rendelkezésre az eszközök, amelyekkel konkurrenciát lehet üzni, a vasutnak nem kell a versenytől félnie.

Megállapították a jövő év szeptember végéig Németországba szállítandó élőállat- és husmennyiséget

Ervényben maradtak a régi árak és fizetési feltételek

A németországi élőállatkivitellel kapcsolatos tárgyalások befejezést nyertek és az aradi Állatkiviteli Szindikátushoz Bucurestiből érkezett értesítés szerint a megegyezés létrejött. A megállapodás 1940. szeptember 30-ig marad érvényben. Az egyezmény értelmében a Németországba irányuló élőállat- és huskivitel a régi szerződésben megállapított feltételek között történik, vagyis változatlan marad az ár, a fizetés módja és a prémium is.

A mennyiségeknél ezzel szemben változás történik s az új megállapodás szerint Romániából a jövő év szeptember 30-ig a régi német birodalom területére a következő mennyiségeket szállíthatják ki: 30 ezer szarvasmarha, ebből 15 ezer vágott állapotban, 120 ezer darab 170

kilos sertés, 10 ezer keresztezett sertés, amelyek darabja az átadáskor 135 és 160 kg. között kell mozogjon, 42 ezer fehér bánáti és mangalica sertés, amelyek közül a fehér bánáti sertések 135-150 kg., míg a mangalica sertések 160 kg. súlyuk kell legyenek az átadáskor. A szudétavidékre 28 ezer sertést szállítanak. Ezenkívül 15 ezer mázsa zsir és szalonna kerül kiszállításra.

Az új külkereskedelmi rendszer tudvalevőleg október 17-ikén életbe lépett. Ennek a rendszernek értelmében az élőállatok esetében kiviteli engedély szükséges, míg a vágott állatok kiviteléhez nem kell a külkereskedelmi hivatal engedélye

Miniszeri kiküldött érkezik Nagyváradra a Kereskedelmi Csarnok vagyonának átvételére

Ismeretes, hogy a Kereskedelmi Csarnokot likvidáló bizottság befejezte működését és a bíróság döntése alapján most már a Csarnok épületét át kell adni a Kereskedelmi és Iparkamara részére. Tekintettel arra, hogy a Kereskedelmi és Iparkamara a jövőben a Csarnok tágas és erre alkalmas helyiségeiben akarja hivatalait berendezni, ezért sürgeti az átadást, hogy az épületben a szükséges átalakítási munkálatokat megkezdhessék.

Buzea Ieronim, a Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára már a Kamara vezetősége elé terjesztette tervezetét és ennek alapján a miniszteriumban személyesen járt közbe, hogy az épületet átadják. A Kamara főtitkára bucarestii utjáról tegnap tért vissza és — mint munkatársunknak kijelentette — rövid időn belül egy miniszeri vezérfelügyelő érkezik Nagyváradra, aki a Kereskedelmi Csarnok vagyonának átadását hivatalosan ellenőrizni fogja.

Felfedezték a szál- és körömfájás elleni szérumot Németországban

Berlin. Évekig tartó kísérletezések után német szérológusok a Riems szigeten felállított állami kísérleti állomáson előállítottak egy szál- és körömfájás elleni szérumot, amely megelőzi és gyógyítja a betegséget. A kötelező védőoltások, amelyek az egész birodalom területén elrendeltek, 100 százalékos sikerrel jártak. Az olasz kormány és az Egyesült-Államok máris nagyobb megrendelést tettek a szérumból.

= Pénzügyellenőri tanfolyamot szerveznek a pénzügyminiszteriumban. Bucurestii jelentés szerint a pénzügyminiszteriumban ellenőri tanfolyamot szerveznek és ezen a tanfolyamon a miniszterium külső szemlélyezete előre elkészítendő beosztás alapján vesz részt. Egy-egy tisztviselő számára a tanfolyam egy hónapig tart.

= Egyes kávéféléket is kivonnak a közszükségleti cikkek sorából. A legfelsőbb spekulatív bizottság újabb ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy különböző áru cikket kivonnak a közszükségleti cikkek, vagyis azon áruk sorából, amelyek maximális alá esnek. Ezek közé tartoznak majd egyes külföldi szardellafajták, külföldi ásványvizek, a déligyümölcsök egy része, valamint bizonyos kávéfélék.

= Több, mint száz pénzügyellenőri bizálmolnak. Október 14-ikén járt le az a határidő, ameddig az összes pénzügyellenőri alkalmazkodniok kellett a banktörvény intézkedéseinek. Több, mint száz pénzügyellenőri ennek a kötelezettségnek nem tett eleget és ezért ezeket felszámolják.

= ELTÖRÖLTÉK A BÉRLŐK BE NEM JELENTÉSE MIATT KIVETETT BÍRSÁGOKAT Bucurestii-ből jelentik: A pénzügyminiszterium rendeletet bocsátott ki, amely utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy felfüggesztik azokat a bírtéteket, amelyeket a háztulajdonosokra, bérlőkre és albérlőkre vetettek ki a bérlők be nem jelentése miatt. Eltörölték ugyanis az 1939. április 1-i törvénynek erre vonatkozó rendelkezését.

= Október 21-ig fogadják el a behozatali kérvényeket. A nemzetgazdasági miniszterium közli, hogy a negyedik évnegyedre vonatkozó kérvényeket október 21-ig fogadják el a külkereskedelmi hivatalban. A gépek, felszerelések és gépkatrészek behozatalára vonatkozó kérvényeket később is elfogadják.

= Újajta műfonal gyártására rendezkedik be a brassói cellulózgyár. A Budapest székhellyel működő Brassói Cellulózgyár újajta műfonal előállításával kísérletezik. Arról van szó, hogy kender- és lenszalmából új műanyagot állítson elő a gyár, amely bizonyos szöveteknél helyettesíthetné a pamutanyag egy részét és keverésre is alkalmas lenne. A találmány kitűnően bevált és most már folynak a nagyipari próbák. Németországban tudvalevően lenből és negyven százalékos műanyagból készítik a pamutpótló anyagokat, míg Magyarországon esetleg 15 százalékos műanyagból és 85 százalékos lenanyagból készül az új fonal, amely a külföldi, pamutok importját jelentősen csökkentené. A Brassói Cellulózgyár új rendszerének eredményeként nálunk nagyobb jövője van, mivel a magyar kormány elhatározta lépéseket tett a textilárak kötelező keverése terén. Így a gyapjukeverés ötven százalékban tisztta gyapjufonalból, 50 százalékban pedig vagy műgyapjúból, vagy ipari gyapjúból, esetleg pamut- és gyapju-hulladékból készülnek. Ugyancsak elrendelték a nyersanyag keverését a találmányoknál oly módon, hogy 40 százalékos kenderkócot kell a keveréshez felhasználni.

Legújabb jelentéseink:

Chamberlain nyilatkozata az ankarai egyezmények jelentőségéről

Hosszulejárati együttműködések alapja az új diplomáciai építmény, — jelentette ki az angol kormányelnök

Hivatalos jelentés a stockholmi király-találkozóról

Londonból jelentik: Chamberlain angol Kormányelnök ma nyilatkozott az alsóházban az angol-francia-török egyezményről és többek között a következőket mondotta:

— Már május 12-ikén jelentettem a Háznak, hogy hosszulejárati biztonsági egyezmény megkötését készítjük elő Törökországgal. Ezekbe a tárgyalásokba Franciaország szintén bekapcsolódott és abban állapodtunk meg, hogy hármas hosszulejárati egyezményt kötünk. Bár a tárgyalások elhúzódtak, tárgyi ellentétek azokon nem merültek fel és a megbeszélések a bizalom légkörében folytak tovább. Az egyezmény szövegében három héttel ezelőtt megállapodtunk, de az aláírást elhalasztottuk. Törökország ugyanis abban reménykedett, hogy a török külügyminiszter moszkvai látogatása során hasonló egyezményt sikerül kötni Törökország és a Szovjet között. Saracoglu moszkvai tárgyalásait egyelőre fel függesztették, mert megállapítást nyert, hogy

egyres javaslatok nem illeszthetők össze azokkal a pontokkal, amelyeket az angol-francia-török egyezmény magában foglal. Törökország és Oroszország viszonya a részben marad és továbbra is a kölcsönös barátságon nyugszik. Törökország úgy döntött, hogy nem halogatta tovább a hármas egyezmény aláírását és bejelentette Önöknek, hogy azt egy félórával előbb Ankarában aláírták. Az egyezmény 15 évre szól, tehát nem időleges esemény egy kritikus helyzet megmentése céljából, hanem hosszulejárati együttműködésnek az alapja.

Ezután Attlee őrnagy, az ellenzéki munkáspárt vezére emelkedett szólásra és elismerését fejezte ki az egyezmény megkötése fölött.

Chamberlain angol miniszterelnök bejelentette az alsóházban, hogy ezentul minden héten ismertetni fogja a nyugati arcvonali hadi helyzetét. Az első ilyen nyilatkozata október 26-án hangzik el.

Az ankarai egyezmények újabb részletei

Londonból jelentik: Az Ankarában aláírt egyezményről Londonban megállapítják, hogy az nem irányul más állam ellen és azt a célt szolgálja, hogy a három aláíró hatalom függetlenségét megvédje a támadó akciók ellen, szükség esetén pedig egymás számára kölcsönös segílyt biztosítsanak.

A szerződés egyaránt szerepel mint kétoldali egyezmény is, amelyet egyrészt Franciaország és Törökország, másrészt pedig Anglia és Törökország között kötöttek meg. Ha az egyezményből kifolyólag a szerződő felek más állammal háborúba keverednének, akkor csak közös határozat alapján köthetnek fegyverszünetet, vagy hékét. Mint már fentebb említettük, az egyezményt 15 évi időtartamra kötötték. Abban az esetben, ha azt hat hónappal a lejárat előtt nem megegyeznek fel, érvénye önműködően újabb öt évre meghosszabbodik.

Együttműködnek az északi államok semlegességük megőrzése érdekében

Kopenhágából jelentik: A stockholmi értekezletről hivatalos jelentést adtak ki, amely többek között megállapítja, hogy a tárgyalások során azokat a nehézségeket vették fontolóra, amelyek az önrendelkezési jognak a semlegességi magatartás érvényesítésével kapcsolatos kifejezésében keletkezhetnek. Az értekezleten

résztevő államok kifejezték, hogy ragaszkodnak semlegességükhöz és ahhoz, hogy ezt tiszteletben tartásák. Dánia, Island, Finnország, Svédország és Norvégia együttműködnek annak az irányvonalnak fenntartása érdekében, amelyet a világháború idején oly sikeresen tudtak megőrizni. Megvitatták ezután azokat a nehézségeket, amelyekkel az északi államok hajózásának és kereskedelmének az utóbbi hetek eseményei miatt meg kell küzdeniök. Emlékeztettek arra, hogy hailandók résztvenni minden békés törekvésben, mint ahogyan Lipót belga királynak a háború kitörése előtti békeakcióját is támogatták.

A jugoszláv-olasz tárgyalások

Belgrádból jelentik: Belgrádban két napja jugoszláv-olasz kereskedelmi tárgyalások folynak. Olaszország Jugoszláviából főképen gabonane-műeket, élőállatokat és bányatermékeket, főképen reuét akar vásárolni, míg Jugoszlávia az olyan olasz nyersanyagok iránt érdeklődik, amelyekkel belföldön nem rendelkezik és, amelyekre iparának szüksége van. Ilyenek a textilárúkhöz szükséges nyersanyagok és félgyártmányok. Olaszország az egyetlen ország, amelytől Jugoszlávia clearing-e egyezmény útján pamutot kaphat. Németország

bejelentette, hogy a jelenlegi háborus viszonyokra való tekintettel nem szállíthat textilárú Jugoszláviának.

Román-magyar egyezmény az átmenő forgalomról

Bucurestiből jelentik: Ma aláírták Bucurestiben a román-magyar átmenő forgalomról szóló egyezményt. Román részről a szerződést Ghelmegeanu közlekedésügyi miniszter, míg magyar részről Bárdossy László bucuresti-i magyar követ írta alá.

Hegycsucsnak ütközött egy spanyol utasszállító repülőgép

Rómából jelentik: A Sevilla és Melilla között közlekedő hárommotoros repülőgép Malaga közelében lezuhant. A pilóta másfél óral repülés után elvesztette tájékozódó képességét és miután magasan a felhők fölé repült, abban a hiszemben, hogy már a tenger fölé érkezett, ezért alacsonyabban szállott és eközben a gépmadár hegycsucsnak ütközött. A hatalmas repülőgép kigyulladt és tíz utasa, valamint öt főnyi legénysége elpusztult. (Rador).

Lord Halifax és Bastianini tárgyalásai

A Stefani-ügynökség jelentése szerint Halifax lord és Bastianini londoni olasz nagykövet megbeszélése hosszú és igen szivélyes volt. Bastianini azonban semmiféle tervezetet vagy emlékiratot nem nyújtott át az angol külügyminiszternek. Ezt az értesülést megerősíti a Daily Telegraph is. A lap szerint Halifax lord és Bastianini áttekintették a nemzetközi helyzetet Chamberlain és Halifax római látogatásától a mostani eseményekig.

A lengyel kormány volt tagjainak helyzete

Bucurestiből jelentik: Moscicky volt lengyel köztársasági elnök eddigi tartózkodási helyéről Biczából Craiovába érkezett. Rydz Smigly tábornagnak pedig — ki eddig tudvalevőleg Craiovában volt, a Kárpátok egyik kis falujában jelölték ki lakhelyét Beck volt külügyminiszter Brassóban tüdőgyulladásban megbetegedett.

A lengyel kormány többi tagjai Herkulesfürdőn tartózkodnak.

Rádióműsor

Romániai időszámítás.

PENTEK, OKTOBER 20.

Radio-Romania. 12: Időjelzés, vizállásjelentés háztartási és orvosi tanácsok. 12.10: Lemezek.

Bucuresti Radio-Romania. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.10: Jókedv vokál-hármas. 13.30: „Baical” balalaikaötös. 14: Hírek. 14.20: Maria Tanase román dalokat énekel. 15: Művészeti és kulturális közlemények.

Radio-Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: XVIII. századbeli zene. Hangverseny. 19.50: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania. 20: Nicolae Iorga a román nép ritmikus mozgásáról. 20.15: Schrammel-zene lemezek. 20.35: Közvetítés az Onenrából. Varázsfuvola. 21.50: Hírek, sportközlemények. 23.45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, éterrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: Toll Jancsi cigányzenekara. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás, és vizállásjelentés. 14.30: Rendőrzenekar. 15.30: Hírek. 17.15: Diákfelőra. 17.45: Időjelzés, időjárás jelentés, hírek. 18.15: Táncklemezek. 18.30: Ruszinnyelvű előadás. 19: Sportközlemények. 19.10: A rádió szalonzenekara. 19.45: Egészségügyi kalendárium. 20.15: Hírek. 20.30: Az Operaház előadásának közvetítése. Tannhauser. 21.35: Külügyi negyedóra. 23: Hírek, időjárásjelentés. 23.25: Heinemann Ede jazzzenekara muzsikál. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Mursi Elek cigányzenekara muzsikál.

Budapest II. 19.40: Gyorsírótanfolyam. 20.30: Egy ókori város romjai. Gesztesi Ödön előadása a sziriai Baalbekről. 21: Hírek. 21.20: Hanglemezek. 22.10: 1. Az ezermester. 2. A negvedik emelet. Nagy Lajos elbeszélései. 22.25: Pertis Jenő cigányzenekara muzsikál.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapítottatott meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő

ALKALMAZÁST KERES

Románul, magyarul tudó urilány gyermek mellé elmenne. Cimeket a kiadóba kér. 4758

ALKALMAZÁST NYER

Textilszakmában jártas kereskedősegédet keresek azonnalra, Funk Maximilian, Ineu, jud. Arad. 4756

VÉTEL-ELADÁS

Eladó: új kombinált szobák, különálló szofidiványok, háló, világos, topolya, te-li. Str. Cantacuzino 38., Dietrich.

Káposztáshordó, összecsucskható vaságy, szelvény-alvász és egy kétszárnyas dupla ablak, tokkal együtt eladó. Str. Cuza Vodă 20.

ELKÁS

Uccai háromszobás, parkettás lakás II. emeleten nov. 1-től, esetleg előbb is kiadó és egy garconlakás előszobával, fürdőszobával. P. Avram Iancu 5-6. I. em. 4515

Háromszobás, modern lakás Str. Bolintianu 4. sz. alatt nagyon olcsón kiadó. 4736

ÜZLET

Trafiának alkalmas kis üzlethelyiség az új Casa Cercuială mellett kiadó. 4737

Főtéri üzlethelyiség kiadó. Cim a kiadóban. 4636

Üzlet melékhelyiséggel, külön is kiadó. Str. Eminescu 8. 4759

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben!